

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΣΥΝΟΨΗ</u>	4
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	5
<u>ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ</u>	7
ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΣΕ Ο.Ε. ΚΑΙ Ε.Ε.	7
<i>A. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Ο.Ε. Ή Ε.Ε.</i>	7
<i>B. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. ΣΕ Ε.Ε. ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ</i>	9
ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΣΕ Ε.Π.Ε.	10
<i>A. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΕ</i>	10
<i>B. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. Ή Ε.Ε. ΣΕ Ε.Π.Ε.</i>	12
<i>Γ. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Α.Ε. ΣΕ Ε.Π.Ε.</i>	13
ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΣΕ Α.Ε.	14
<i>A. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Α.Ε.</i>	16
<i>B. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. Ή Ε.Ε. ΣΕ Α.Ε.</i>	17
<i>Γ. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ε.Π.Ε. ΣΕ Α.Ε.</i>	18
<u>ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ</u>	22
ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ	22
<i>A. ΟΜΟΕΙΔΩΝ Ή ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΕΤΕΡΟΕΙΔΩΝ</i>	22
<i>B. ΦΙΛΙΚΕΣ – ΕΧΘΡΙΚΕΣ</i>	23
<i>Γ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ</i>	24
<i>Δ. ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ – ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ</i>	24
<i>E. ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ</i>	24
<i>ΣΤ. ΜΕΡΙΚΗ – ΟΛΙΚΗ ΕΞΑΓΟΡΑ</i>	26
<i>Z. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ</i>	26
<i>H. ΕΛΕΥΘΕΡΗ – ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ</i>	27
<i>H. ΓΝΗΣΙΑ - ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ</i>	27

ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ	27
ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ	30
<i>Α. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ Ο.Ε. Ή Ε.Ε.</i>	30
<i>Β. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΣΕ Ε.Π.Ε.</i>	31
<i>Γ. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΣΕ Α.Ε.</i>	34

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ

<u>Ν.Δ.1297/72, ΤΟ Ν.2166/93 & ΤΟ ΑΡΘ.18 ΤΟΥ 3296/04</u>	41
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟ Ν.Δ.1297/72	41
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟ Ν.2166/93	45
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ.18 ΤΟΥ Ν.3296/04	49
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 18 ΤΟΥ Ν.3296/2004.	55
<i>Α. ΑΡΧΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ</i>	55
<i>Β. ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΕΣΟΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ</i>	56
<i>Γ. ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΕΛΙΚΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ</i>	56
<i>Δ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ</i>	60
<i>Ε. ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ Ε.Π.Ε. ΚΑΙ ΤΗΣ Ο.Ε.</i>	60
<i>ΣΤ. ΤΥΧΗ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Ε.Π.Ε. ΚΑΙ ΤΗΣ Ο.Ε.</i>	62
<i>Ζ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΙΣΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ</i>	62
<i>Η. ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ Α.Ε.</i>	62
<i>Θ. ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Α.Ε. ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΨΗ Α.Φ.Μ. ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ</i>	64
<i>Ι. ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ Α.Ε.</i>	64
<i>ΙΑ. ΛΟΙΠΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ</i>	65

<u>ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ</u>	66
<u>CASE - STUDY : ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ</u>	
<u>ΚΑΙ ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ</u>	69
A. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ	70
B. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ	70
Γ. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	74
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	78
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	79
<u>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ</u>	80

ΣΥΝΟΨΗ

Στην παρούσα εργασία μελετώνται οι μετατροπές, οι συγχωνεύσεις και οι διασπάσεις εταιριών στο πλαίσιο της ελληνικής πραγματικότητας.

Αρχικά, εξετάζονται όλες οι περιπτώσεις μετατροπής, τόσο σε προσωπικές εταιρίες (ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες), όσο και σε κεφαλαιουχικές εταιρίες, δηλαδή εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και ανώνυμες εταιρίες. Ακόμα, περιγράφονται οι διαδικασίες που απαιτεί η ελληνική νομοθεσία να τηρηθούν, για κάθε περίπτωση μετατροπής, με βάση το κριτήριο της μορφής της μετατρεπόμενης εταιρίας και αυτής που προκύπτει ύστερα από την μετατροπή.

Κατόπιν, παρουσιάζονται όλες οι μορφές συγχωνεύσεων, καθώς και τα κίνητρα που οδηγούν σε αυτές. Επιπλέον, αναλύονται διεξοδικά οι διαδικασίες συγχώνευσης επιχειρήσεων, με βασικό κριτήριο το νομικό τύπο των εταιριών που συγχωνεύονται και τον νομικό τύπο της εταιρίας που προκύπτει από τη συγχώνευση, καθώς ο νόμος χρησιμοποιεί το ίδιο κριτήριο για την περιγραφή των διαδικασιών της συγχώνευσης.

Ιδιαίτερα αναλύονται οι μετατροπές και συγχωνεύσεις που γίνονται με βάση το Ν.Δ.1297/72, το Ν.2166/93 και το άρθρο 18 του Ν.3296/04, που παρέχουν φορολογικά κίνητρα για το μετασχηματισμό των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, εξετάζεται σε ποιες περιπτώσεις εφαρμόζονται, ποιες προϋποθέσεις θέτουν, καθώς και τα φορολογικά κίνητρα που παρέχουν, ενώ παρατίθενται και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα καθενός νομοθετήματος. Επιπλέον, δίδεται ένα παράδειγμα συγχώνευσης βάσει του άρθρου 18 του Ν.3296/04.

Εν συνεχεία, εξετάζονται οι διασπάσεις εταιριών και ουσιαστικά οι διασπάσεις ανωνύμων εταιριών, καθώς μόνο οι τελευταίες αναγνωρίζονται από την ελληνική νομοθεσία, και η διαδικασία που ορίζεται για αυτές.

Τέλος, παρουσιάζεται ένα case-study, που αφορά συγχώνευση που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα, και συγκεκριμένα αυτό της εξαγοράς της «Ιονικής Τράπεζας» από την «Alpha Bank».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μετασχηματισμός είναι η μετατροπή ή η μεταβολή της νομικής μορφής της επιχείρησης κατόπιν τήρησης των προβλεπόμενων διαδικασιών.

Οι επιχειρήσεις πολλές φορές προσαρμοζόμενες στα νέα οικονομικά δεδομένα και στις νέες προκλήσεις και σε συνδυασμό με την ταχύτητα των οικονομικών συναλλαγών και την τεχνολογική εξέλιξη αναζητούν νέες μορφές λειτουργίας και ανάπτυξης μέσω της αλλαγής νομικού τύπου ή μέσω της συγχώνευσης με άλλες επιχειρήσεις με στόχο να ανταποκριθούν στα ζητήματα που προκύπτουν από την σύγχρονη τεχνικοοικονομική εξέλιξη.

Έτσι, σήμερα με την παγκοσμιοποίηση έχουμε πλέον το παγκόσμιο πόλεμο των συγχωνεύσεων μεγάλων εταιριών, συνεργασιών μέσω εξαγορών ή ανταλλαγών μετοχών, απορρόφησης της μίας εταιρίας από την άλλη, με αποτέλεσμα την έντονη συγκέντρωση των επιχειρήσεων.

Τα παραπάνω είδη μετασχηματισμών αποτελούν σήμερα στη χώρα μας, με την άνθιση των κεφαλαιαγορών σύνηθες φαινόμενο.

Βέβαια, εκτός από τους οικονομικούς λόγους οι επιχειρήσεις μετατρέπονται ή μεταβάλλουν την νομική τους μορφή και για λόγους φορολογικούς, νομικούς και άλλους.

Οι φορολογικοί λόγοι αποτελούν τον καταλυτικό παράγοντα στη λήψη αποφάσεων για μετασχηματισμό από τα αρμόδια όργανα των επιχειρήσεων.

Η πολιτεία σήμερα έχοντας σκοπό την ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για τη δημιουργία ισχυρών οικονομικών επιχειρήσεων δημιούργησε ένα θεσμικό πλαίσιο μέσω των νομοθετημάτων που έχει σε ισχύ, δηλαδή το Ν.Δ.1297/72 για μετατροπές και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων έως 31/12/2006 και αφετέρου με τις διατάξεις των άρθρων 1-5 του Ν.2166/93, με τον οποίο πιο εύκολα οι επιχειρήσεις μπορούν να συγχωνευθούν ή να μετατραπούν σε ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης με απλό και σύντομο τρόπο παρακάμπτοντάς το πιο σύνθετο και χρονοβόρο από πλευράς διαδικασιών των μετασχηματισμών του Ν.Δ.1297/72 ή και των διατάξεων του Ν.2190/20 (άρθρα 67 έως 89).

Επίσης φορολογικά κίνητρα δίνονται με το άρθρο 18 του Ν.3296/2004 για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν τη μορφή της

ανώνυμης εταιρίας προκειμένου να συγχωνευθούν μεταξύ τους και να ιδρύσουν νέα προσωπική εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμη εταιρία.

Οι μετασχηματισμοί των διατάξεων του άρθρου 18 του 3296/04 ακολουθούν τις διαδικασίες του Ν.Δ.1297/72 έχουν ανάλογη εφαρμογή και ισχύουν για συγχωνεύσεις που θα ολοκληρωθούν μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2008.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι μετατροπές επιχειρήσεων είναι μία συνήθης πρακτική στον επιχειρηματικό κόσμο. Ωστόσο, όλες οι περιπτώσεις μετατροπής επιχειρήσεων δεν ρυθμίζονται από συγκεκριμένη νομοθεσία, αλλά μόνο ορισμένες. Έτσι, με βάση το κριτήριο της ρητής ρύθμισης τους από τον νόμο, έχουμε δύο κατηγορίες μετατροπών, τη γνήσια και την καταχρηστική.

Συγκεκριμένα, καταχρηστικές είναι οι εξής μετατροπές :

- μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε προσωπική εταιρία,
- μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης,
- μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε ανώνυμη εταιρία, και
- μετατροπή προσωπικής εταιρίας σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

Ενώ, οι γνήσιες είναι οι εξής :

- μετατροπή προσωπικής εταιρίας σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης (άρθρο 53 του Ν.3190/55)
- μετατροπή προσωπικής εταιρίας σε ανώνυμη (παράγραφος 2 του άρθρου 67 του Κ.Ν.2190/20, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 του Ν.2239/95)
- μετατροπή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμη εταιρία (παράγραφος 1 του άρθρου 67 Κ.Ν.2190/20)
- μετατροπή ανώνυμης εταιρίας σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης (άρθρα 51 του Ν.3190/55 και 66 του Κ.Ν.2190/20).

Αναλυτικά παρουσιάζονται παρακάτω όλες οι περιπτώσεις μετατροπών.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΣΕ Ο.Ε. ΚΑΙ Ε.Ε.

A. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Ο.Ε. Ή Ε.Ε.

Η πιο απλή και ευέλικτη μορφή επιχειρηματικής δράσης είναι η ατομική επιχείρηση, καθώς διευθύνεται από ένα φυσικό πρόσωπο, το οποίο παίρνει

και όλες τις αποφάσεις που αφορούν την επιχείρηση. Αυτό βέβαια, ενώ προσδίδει ευελιξία στην επιχείρηση, αποτελεί και μειονέκτημα, καθώς η συγκέντρωση όλων των εξουσιών σε ένα πρόσωπο θέτει συγκεκριμένα όρια στην ανάπτυξη της επιχείρησης, που μπορεί όμως να είναι αντισυμβατικά και να περιορίζουν την ικανότητα ανταγωνισμού της επιχείρησης, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει πάντα και το πρόβλημα της διαδοχής του επιχειρηματία. Αποτέλεσμα αυτού είναι, πολλές ατομικές επιχειρήσεις να μετασχηματίζονται, έτσι ώστε, πρώτον, να εξασφαλίζεται η συνέχιση της επιχείρησης μετά τον θάνατο ή την αποχώρηση του επιχειρηματία, δεύτερον, να συνεργάζονται περισσότερα φυσικά πρόσωπα για την διαχείριση της επιχείρησης, και τρίτον, να διασπάται το φορολογητέο εισόδημα που προκύπτει από την λειτουργία της επιχείρησης σε περισσότερα φυσικά πρόσωπα και να επιτυγχάνεται φορολογική ελάφρυνση.

Όσον αφορά την πιο συχνή μετατροπή ατομικής επιχείρησης, που είναι σε προσωπική εταιρία, σχετικές διατάξεις δεν υπάρχουν στην νομοθεσία αλλά ακολουθούνται τα άρθρα 38-44 του Εμπορικού Κώδικα και το άρθρο 741 του Αστικού Κώδικα που αφορούν την σύσταση προσωπικής εταιρίας. Επιπλέον, πρέπει να εκτιμηθεί η αξία των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται, να συσταθεί καταστατικό και να ακολουθηθεί η διαδικασία ίδρυσης που προβλέπεται για τις προσωπικές εταιρίες και συγκεκριμένα αναλυτικότερα η μετατροπή μίας ατομικής επιχείρησης περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια :

- 1) εκτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της ατομικής επιχείρησης ύστερα από απογραφή, που διενεργείται από τον ιδιοκτήτη της ατομικής επιχείρησης και το συνέταιρο ή συνέταιρους που προσλαμβάνει,
- 2) σύνταξη πρωτοκόλλου καταστροφής, στην περίπτωση που προκύψουν άχρηστα από την απογραφή, που θα συνταχθεί από επιτροπή, που θα αποτελείται από τον ιδιοκτήτη της ατομικής επιχείρησης και δύο ακόμα επιχειρηματίες,
- 3) κλείσιμο των βιβλίων της ατομικής επιχείρησης,
- 4) σύνταξη εταιρικού, που δεν οφείλει να είναι συμβολαιογραφικό έγγραφο καθώς αφορά δημιουργία προσωπικής εταιρίας, εκτός αν,

- μεταξύ των εισφερομένων, υπάρχει εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου¹,
- 5) έκδοση άδειας λειτουργίας, η οποία γίνεται με την υποβολή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. της «Δήλωσης Έναρξης Δραστηριότητας», με τα σχετικά δικαιολογητικά που προβλέπονται, καθώς και την καταβολή του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου 1%,
 - 6) θεώρηση βιβλίων από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. των βιβλίων και στοιχείων που προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων,
 - 7) προσκόμιση στο αρμόδιο επιμελητήριο δύο αντιγράφων του καταστατικού της εταιρίας, προκειμένου να ελεγχθεί η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος και να χορηγηθεί η σχετική βεβαίωση,
 - 8) κατάθεση στο Πρωτοδικείο αντίγραφου του καταστατικού, εντός δεκαπέντε ημερών από την σύσταση της εταιρίας, προκειμένου να καταχωρηθεί στα οικεία βιβλία και να εκπληρωθεί η επιταγή για δημοσιότητα της σύστασης της εταιρίας, και
 - 9) άνοιγμα βιβλίων της προσωπικής εταιρίας με εγγραφή των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού χωρίς να εκδοθεί τιμολόγιο πώλησης των περιουσιακών στοιχείων, καθώς πρόκειται για μετατροπή και συνέχιση των εργασιών της ατομικής επιχείρησης.

B. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. ΣΕ Ε.Ε. ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ

Συγκεκριμένη νομοθεσία για την μετατροπή ομόρρυθμης εταιρίας σε ετερόρρυθμη, και το αντίστροφο, στην Ελλάδα, δεν υφίσταται και οι ανωτέρω μετατροπές αντιμετωπίζονται από τον νόμο σαν τροποποίηση του καταστατικού της εταιρίας. Οι μετατροπές δύναται να είναι :

α) από ομόρρυθμη σε ετερόρρυθμη, με την μεταβολή ενός από τους ήδη υπάρχοντες ομόρρυθμους εταίρους σε ετερόρρυθμο ή την είσοδο στην εταιρία καινούργιου εταίρου με την ιδιότητα όμως του ετερόρρυθμου, και

β) από ετερόρρυθμη σε ομόρρυθμη, με την μετατροπή του ή των ετερόρρυθμων εταίρων σε ομόρρυθμούς ή την αποχώρηση του ή των ετερορρυθμων εταίρων από την εταιρία.

¹ Άρθρο 369 Α.Κ.

Η διαδικασία που ακολουθείται και στις δύο περιπτώσεις είναι η ίδια και συγκεκριμένα :

- 1) απόφαση των μελών της εταιρίας για την μετατροπή, ή οποία αν δεν ορίζει το καταστατικό ότι μπορεί να είναι πλειοψηφική, πρέπει να είναι ομόφωνη,
- 2) κατάρτιση του εγγράφου τροποποίησης του καταστατικού, το οποίο δύναται να είναι ιδιωτικό και όχι συμβολαιογραφικό, εάν δεν συμπεριλαμβάνονται μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας ακίνητα ή εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων,
- 3) προσκόμιση του τροποποιητικού εγγράφου στην οικεία Δ.Ο.Υ. για θεώρηση και υποβολή της σχετικής δήλωσης μεταβολής²,
- 4) θεώρηση του εγγράφου από το Ταμείο Νομικών και Προνοίας δικηγόρων,
- 5) θεώρηση του εγγράφου από το αρμόδιο Επιμελητήριο για το δικαίωμα χρήσης της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου, και
- 6) δημοσιότητα του τροποποιητικού εγγράφου, με καταχώρηση του στα βιβλία εταιριών του οικείου Πρωτοδικείου, που ουσιαστικά επιφέρει συνέχιση της προϋπάρχουσας εταιρίας με άλλο νομικό τύπο και επ' ουδενί διάλυση του νομικού προσώπου της προϋπάρχουσας εταιρίας, ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΣΕ Ε.Π.Ε.

A. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΕ

Στην περίπτωση μετατροπής μίας ατομικής επιχείρησης σε Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης δεν υπάρχει ορισμένη νομοθεσία που να ορίζει τις απαραίτητες ενέργειες που πρέπει να προβεί ο επιχειρηματίας προκειμένου να μετατρέψει την επιχείρησή του σε Ε.Π.Ε., με την συμμετοχή ή όχι και άλλων επιχειρηματιών, αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν.Δ.1297/72 και του Ν 2166/93 που αφορούν τα κίνητρα για την μετατροπή ή συγχώνευση

επιχειρήσεων και το άρθρο 53 του Ν. 3190/55 που καθορίζει την μετατροπή μίας Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε. Συγκεκριμένα οι ενέργειες που είναι απαραίτητες προκειμένου μία ατομική επιχείρηση να μετατραπεί σε Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης είναι :

- 1) θεωρούνται τα βιβλία πρώτης εγκατάστασης που προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων στο όνομα ενός από τους εταίρους και καταχωρούνται τα έξοδα που αφορούν την ίδρυση της Ε.Π.Ε. καθώς και τα έξοδα απόκτηση πάγιων στοιχείων, ενώ η τρέχουσα κίνηση της επιχείρησης που μετατρέπεται εξακολουθεί να καταχωρείται στα βιβλία της επιχείρησης μέχρι την ημέρα που θα λειτουργήσει η Ε.Π.Ε.,
- 2) αίτηση της εταιρίας στην οικεία Νομαρχία, που συνοδεύεται από πρόσφατο ισολογισμό της επιχείρησης και αναλυτικές καταστάσεις των πρωτοβάθμιων λογαριασμών για σύσταση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20, η οποία συντάσσει την έκθεση εκτίμησης όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, καθώς και την καθαρά θέση της μετατρεπόμενης εταιρίας. Η παραπάνω έκθεση υποβάλλεται στην αρμόδια Νομαρχία και κοινοποιείται στην εταιρία, που φέρει την ευθύνη της δημοσίευσης της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,
- 3) σύνταξη του εταιρικού της επιχείρησης, που πρέπει να περιβάλλεται από συγκεκριμένο τύπο και συγκεκριμένα πρέπει να είναι συμβολαιογραφικό έγγραφο,
- 4) έκδοση άδειας σύστασης της Ε.Π.Ε., που εκδίδεται από την Νομαρχία μετά από υποβολή αίτησης της εταιρίας,
- 5) άδεια λειτουργίας της Ε.Π.Ε. από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., που δίνεται με την υποβολή του εντύπου «Δήλωσης Έναρξης Δραστηριότητας» και των σχετικών δικαιολογητικών, καθώς και την πληρωμή του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου 1%, που υπολογίζεται μόνο στο επιπλέον κεφάλαιο που προκύπτει από νέες εισφορές στην Ε.Π.Ε.,
- 6) θεώρηση του καταστατικού από το Ταμείο Νομικών και Πρόνοιας, με την καταβολή της ορίζουσας από τον νόμο εισφοράς,

² Παράγραφος 1 του άρθρου 29 του Ν.1642/86

- 7) θεώρηση του εγγράφου από το αρμόδιο Επιμελητήριο για το δικαίωμα χρήσης της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου³,
- 8) κοινοποίηση του καταστατικού στο Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας, όπου και καταχωρείται στο ειδικό βιβλίο του,
- 9) δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ανακοίνωσης για την σύσταση της Ε.Π.Ε.,
- 10) θεώρηση των βιβλίων και στοιχείων της Ε.Π.Ε. από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.,
- 11) κλείσιμο των βιβλίων της επιχείρησης και
- 12) άνοιγμα των βιβλίων της Ε.Π.Ε.

B. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. Ή Ε.Ε. ΣΕ Ε.Π.Ε.

Η μετατροπή μίας προσωπικής εταιρίας σε Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης ρυθμίζεται από το άρθρο 53 και τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 του Ν.3190/55 «Περί Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης» και επιπλέον, από τα πρώτα άρθρα του Ν.Δ.1297/72 και του Ν.2166/93, που προσφέρουν φορολογικά κίνητρα για την ανάπτυξη και συγχώνευση εταιριών. Η διαδικασία μετατροπής που ακολουθείται είναι ίδια με την διαδικασία μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

Μόνη διαφορά των διαδικασιών είναι ότι στην περίπτωση της μετατροπής προσωπικής εταιρίας σε Ε.Π.Ε., πριν από κάθε άλλη ενέργεια, απαιτείται λήψη απόφασης από τα μέλη της επιχείρησης, με ομοφωνία ή πλειοψηφία, εάν έτσι ορίζει το καταστατικό, για μετατροπή της εταιρίας σε Ε.Π.Ε., που είναι δυνατόν να συνοδεύεται από αποχώρηση ενός ή περισσοτέρων από τους εταίρους από την νέα εταιρία. Μετά την απόφαση η διαδικασία που ακολουθείται είναι αυτή που περιγράφηκε λεπτομερώς παραπάνω στην μετατροπή προσωπικής επιχείρησης σε Ε.Π.Ε.

³ Άρθρο 7 Ν.2081/92

Γ. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Α.Ε. ΣΕ Ε.Π.Ε.

Η περίπτωση μετατροπής ανώνυμης εταιρίας σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 51 του Ν.3190/55 και του 66 του Κ.Ν.2190/20. Συγκεκριμένα, η διαδικασία που προβλέπεται είναι η εξής:

- 1) λήψη απόφασης των μετόχων για μετατροπή της εταιρίας, σε τακτική ή έκτακτη συνέλευση, που πρέπει να ληφθεί από τα δύο τρίτα των ψήφων που εκπροσωπούνται στη συνέλευση που πρέπει να συνεδριάσει με την παρουσία ή αντιπροσώπευση μετόχων που αντιπροσωπεύουν τα δύο τρίτα του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 2 των άρθρων 29 και 31 του Κ.Ν.2190/20, γιατί έχουμε ουσιαστικά διάλυση της ανωνύμου εταιρίας και σύσταση νέας.,
- 2) σύσταση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20, που παρόλο δεν προβλέπεται ρητά από τον νόμο, εφαρμόζεται αναλογικά, προκειμένου να εκτιμηθεί η καθαρή θέση της μετατρεπόμενης εταιρίας. Η αίτηση για την σύσταση της επιτροπής γίνεται στην οικεία Νομαρχία, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και η έκθεση εκτίμησης υποβάλλεται στην νομαρχία, ενώ κοινοποιείται και στην εταιρία,
- 3) σύνταξη καταστατικού Ε.Π.Ε. με βάσει τις διατάξεις του Ν.3190/55, που θα περιλαμβάνει και ολόκληρο το κείμενο της έκθεσης εκτίμησης. Σημαντικό είναι το θέμα της κάλυψης του εταιρικού κεφαλαίου, καθώς το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. θα πρέπει αν είναι ίσο με την καθαρά θέση της έκθεσης εκτίμησης, να μην είναι κατώτερο των δεκαοκτώ χιλιάδων ευρώ και να διαιρείται σε ίσα μερίδια, καθένα από τα οποία να είναι ίσο με τριάντα ευρώ ή πολλαπλάσιο του ποσού αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν.3190/55, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 13 του Ν.2842/2000,
- 4) υπογραφή από όλους τους μετόχους της Α.Ε. της σύμβασης μετατροπής της ανώνυμης εταιρίας σε Ε.Π.Ε., που πρέπει να περιβάλλεται από συγκεκριμένο τύπο και συγκεκριμένα να είναι συμβολαιογραφικό έγγραφο,

- 5) έγκριση από την Νομαρχία ή το Υπουργείο Εμπορίου εάν η Α.Ε. είναι καταχωρημένη στα μητρώα Α.Ε. του υπουργείου, καταχώρηση της σχετικής απόφασης στα μητρώα ανωνύμων εταιριών και δημοσίευση ανακοίνωσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως για την λύση της Α.Ε. και της διαγραφής της από το μητρώο Α.Ε.,
- 6) θεώρηση του καταστατικού της Ε.Π.Ε. από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., εντός προθεσμίας 15 ημερών από την υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξεως, πληρωμή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%, θεώρηση από το Ταμείο Νομικών και Προνοίας με ταυτόχρονη καταβολή των σχετικών εισφορών και βεβαίωση από το οικείο Επιμελητήριο για το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου,
- 7) δημοσιότητα της Ε.Π.Ε., που συνίσταται στην καταχώρηση του συμβολαίου μετατροπής στα βιβλία εταιριών του αρμόδιου Πρωτοδικείου και στην δημοσίευση περίληψης του καταστατικού της Ε.Π.Ε. στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΣΕ Α.Ε.

Η μετατροπή επιχειρήσεων σε ανώνυμη εταιρία αποτελεί από τις πλέον συνηθείς περιπτώσεις μετατροπών και αξίζει να αναφερθούμε στα πλεονεκτήματα που έχει μία τέτοια μετατροπή. Έτσι τα πλεονεκτήματα είναι :

- ▶ δημιουργία νέου νομικού προσώπου, το οποίο δύναται να κάνει χρήσης υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου, εφόσον δεν έχει κάνει στο παρελθόν,
- ▶ φορολόγηση των κερδών της Α.Ε. με βάση τον συντελεστή που ορίζει ο νόμος,
- ▶ τήρηση του βιβλίου αποθήκης από την μεθεπόμενη διαχειριστική περίοδο από την έναρξη λειτουργίας της εταιρίας, εφόσον η μετατρεπόμενη εταιρία δεν είχε υποχρέωση τήρησης του βιβλίου αποθήκης. Πρέπει να τονιστεί όμως ότι το πλεονέκτημα αυτό δεν έχει η ανώνυμη που προκύπτει από μετατροπή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης,

γιατί στην περίπτωση αυτή ο νόμος ορίζει ότι δεν ιδρύεται νέο νομικό πρόσωπο αλλά απλώς μετασχηματίζεται ο νομικός τύπος της υφιστάμενης εταιρίας,

- ▶ μεταβίβαση της επιχείρηση στους διαδόχους με απλή μεταβίβαση των μετοχών,
- ▶ δυνατότητα συνέχισης της επιχείρηση μετά τον θάνατο των ιδρυτών,
- ▶ απλοποίηση των διαδικασιών τροποποίησης του καταστατικού,
- ▶ περιορισμένη ευθύνη των μελών της επιχείρηση μέχρι του ύψους του καταβεβλημένου κεφαλαίου,
- ▶ δημιουργία ορισμένων αφορολόγητων αποθεματικών,
- ▶ δημιουργία περισσότερων εκπιπτόμενων από τα ακαθάριστα έσοδα αποσβέσεων, εφόσον γίνεται εφαρμογή των διατάξεων του Ν.Δ.1297/72 και του άρθρου 7 του Ν.2386/96
- ▶ μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές για τα δύο πρώτα χρόνια της λειτουργίας, αν η μετατροπή πληροί τις προϋποθέσεις του Ν.2992/02,
- ▶ μεταφορά ζημιών για συμψηφισμό από τα καθαρά κέρδη της νέας Α.Ε., αν η μετατροπή γίνει με βάση το Ν.2166/93, και
- ▶ απαλλαγή για πέντε χρόνια μέρος των καθαρών κερδών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν.2386/96.

Ωστόσο, υπάρχουν και μειονεκτήματα, τα σημαντικότερα των οποίων είναι τα εξής :

- ▶ ο νόμος ρυθμίζει το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο που απαιτείται για την μετατροπή μίας επιχείρηση σε ανώνυμη εταιρία,
- ▶ οι μετοχές είναι ονομαστικές και το 75% του συνόλου αυτών δεν μεταβιβάζεται για μία πενταετία από τη μετατροπή, αν η μετατροπή γίνει με βάση το Ν.Δ.1297/72,
- ▶ υποχρεωτική τήρηση βιβλίων Γ΄ κατηγορίας,
- ▶ δημοσίευση των μελών του διοικητικού συμβουλίου, των ελεγκτών και των τροποποιήσεων του καταστατικού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ παράλληλα πρέπει να δημοσιεύονται ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως μία φορά τον χρόνο σε οικονομική και πολιτική εφημερίδα, και

► έλεγχος της εταιρίας από το Υπουργείο Εμπορίου, και καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου σε τραπεζικό λογαριασμό κατά τη σύσταση ή την αύξηση του κεφαλαίου.

Παρακάτω περιγράφονται και αναλύονται όλες οι δυνατές μετατροπές από οποιαδήποτε μορφή εταιρίας σε ανώνυμη.

A. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Α.Ε.

Η μετατροπή μίας ατομικής επιχείρησης σε Ανώνυμη Εταιρία δύναται να γίνει με τους εξής τρόπους :

α) βάσει των διατάξεων του Κ.Ν.2190/20, και συγκεκριμένα του άρθρου 67 που ρυθμίζει την μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., και χρησιμοποιείται αναλογικά και στην περίπτωση μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε Α.Ε. λόγω έλλειψης συγκεκριμένης νομοθεσίας,

β) βάσει του Κ.Ν.2190/20 και του Ν.Δ.1297/72, που προσφέρει φορολογικά κίνητρα για την μετατροπή, και

γ) βάσει του Κ.Ν.2190/20 και του Ν.Δ.2166/93, που προσφέρει επίσης φορολογικά κίνητρα για την μετατροπή των εταιριών.

Συγκεκριμένα οι απαραίτητες ενέργειες για την μετατροπή μίας ατομικής επιχείρησης σε ανώνυμη εταιρία είναι :

- 1) θεώρηση βιβλίων πρώτης εγκατάστασης, στα οποία καταχωρούνται τα έξοδα που αφορούν την ίδρυση της Α.Ε. καθώς και τα έξοδα απόκτησης νέων πάγιων στοιχείων ,
- 2) σύσταση της επιτροπής του άρθρου 9 του Νόμου 2190/20 και εκτίμηση των στοιχείων που εισφέρονται στην εταιρία. Η αίτηση της ατομικής επιχείρησης προς την νομαρχία για την σύσταση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20 συνοδεύεται υποχρεωτικά, είτε από τον τελευταίο ισολογισμό της επιχείρησης, αν η επιχείρηση τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας, είτε από ισολογισμό που γίνεται κατόπιν απογραφής, εάν η επιχείρηση τηρεί βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας ή είναι νεοσύστατη και δεν έχει προηγούμενο ισολογισμό, και αναλυτικές καταστάσεις των πρωτοβάθμιων λογαριασμών. Η επιτροπή συντάσσει την έκθεση της

και την υποβάλει στην αρμόδια Νομαρχία, ενώ παράλληλα κοινοποιεί την έκθεση στην επιχείρηση,

- 3) σύνταξη του εταιρικού, που πρέπει να περιβάλλεται από συγκεκριμένο τύπο και να είναι συμβολαιογραφικό έγγραφο, που θα βασίζεται στην έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι για την μετατροπή ατομικής επιχείρηση σε ανώνυμη εταιρία απαραίτητη είναι η συμμετοχή περισσότερων από ένα πρόσωπα που θα υπογράψουν το καταστατικό,
- 4) έκδοση άδειας σύστασης της Α.Ε., που εκδίδεται από την Νομαρχία ύστερα από υποβολή της εταιρίας του καταστατικού, προς έγκριση, μαζί με το θεωρημένο αντίγραφο του εταιρικού από το οικείο Επιμελητήριο, που ελέγχει την επωνυμία της εταιρίας, τον διακριτικό τίτλο και το δικαίωμα χρήσης αυτών και καταχώρηση της εταιρίας στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της Νομαρχίας,
- 5) πληρωμή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. του φόρου 1% συγκέντρωσης κεφαλαίου εντός 15 ημερών από την καταχώρηση του καταστατικού της εταιρίας στο μητρώο ανωνύμων εταιριών της οικείας νομαρχίας ,
- 6) δημοσίευση ανακοίνωσης της σύστασης της Α.Ε. στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μαζί με την έκθεση εκτίμησης της επιτροπής,
- 7) υποβολή της Δήλωση Έναρξης Δραστηριότητας στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και θεώρηση τα βιβλίων και στοιχείων της εταιρίας,
- 8) κλείσιμο των βιβλίων της ατομικής επιχείρησης με σύνταξη απογραφής, ισολογισμού και εξαγωγή αποτελεσμάτων χρήσεως, μέχρι την ημέρα εκείνη,
- 9) άνοιγμα των βιβλίων της ανώνυμης εταιρίας,
- 10) κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση μετοχών που τις παίρνουν οι ιδρυτές της εταιρίας.

B. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. Ή Ε.Ε. ΣΕ Α.Ε.

Η μετατροπή μίας προσωπικής εταιρίας σε ανώνυμη είναι στην πράξη μία από τις πιο κοινές μετατροπές και ρυθμίζεται από την παράγραφο 2 του άρθρου 67 του Κ.Ν.2190/20, που αφορά τις ανώνυμες εταιρίες, όπως έχει

αντικατασταθεί από το άρθρο 17 του Ν.2339/95. Ουσιαστικά η διαδικασία μετατροπής δεν διαφέρει ουσιαστικά από την ανάλογη μετατροπή μίας ατομικής επιχείρησης, πέρα από το γεγονός ότι πριν από οποιαδήποτε άλλη ενέργεια απαιτείται ομόφωνη απόφαση των εταίρων για την μετατροπή, εκτός εάν το καταστατικό προβλέπει άλλη πλειοψηφία. Κατόπιν, ακολουθούν οι ενέργειες που περιγράφηκαν παραπάνω αναλυτικά για την μετατροπή προσωπικής επιχείρηση σε ανώνυμη εταιρία.

Γ. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ε.Π.Ε. ΣΕ Α.Ε.

Η μετατροπή μίας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμη προβλέπεται ρητά από τον νόμο, και συγκεκριμένα το άρθρο 67 του Κ.Ν.2190/20 και για αυτό αποτελεί γνήσια περίπτωση μετατροπής. Ωστόσο, η μετατροπή δύναται να γίνει και με βάση τις διατάξεις του Ν.Δ.1297/72 ή των άρθρων 1-5 του Ν.2166/92, οπότε παρέχονται διάφορα φορολογικά κίνητρα και διευκολύνσεις. Η διαδικασία που προβλέπεται από τον νόμο και ακολουθείται είναι η εξής :

- 1) σύσταση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 67 του ίδιου νόμου, ύστερα από αίτηση της μετατρεπόμενης επιχείρησης, που συνοδεύεται από τα εξής δικαιολογητικά :
 - α) αντίγραφο του τελευταίου ισολογισμού υπογεγραμμένο από τον λογιστή και τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης,
 - β) αναλυτικές καταστάσεις κατά κατηγορία παγίων περιουσιακών στοιχείων, πλην οικοπέδων και κτιρίων, στις οποίες αναφέρονται : το είδος, το έτος κτήσης, η αξία, η αποσβεσθείσα αξία, η αναπόσβεστη αξία και η προτεινόμενη τιμή,
 - γ) τεχνική έκθεση μηχανικού για τα γήπεδα, οικόπεδα, εδαφικές εκτάσεις, κτιριακές και λοιπές εγκαταστάσεις που πρέπει να περιέχει, εάν πρόκειται για γήπεδα, οικόπεδα, εδαφικές εκτάσεις, τοπογραφικά διαγράμματα με τις εκτάσεις των οικοπέδων, τους όρους δόμησης και τους τίτλους κτήσης αυτών, καθώς και έκθεση με συγκριτικά στοιχεία και εκτίμηση της αξίας αυτών σε τρέχουσες τιμές, ενώ εάν πρόκειται για

κτίσματα και μηχανολογικές εγκαταστάσεις, τις άδειες οικοδομών και λειτουργίας και τεχνική έκθεση με αναλυτική περιγραφή των κτιριακών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων με σχεδιαγράμματα και κατόψεις και εκτίμηση του συνολικού κόστους αυτών κατά την περίοδο της εκτίμησης. Για όλα τα παραπάνω πάγια στοιχεία απαιτούνται αντίγραφα των συμβολαίων κτήσεως, με όλα τα απαραίτητα πιστοποιητικά που εκδίδονται από τα αρμόδια υποθηκοφυλακεία, και προσφορές για τον υπάρχοντα μηχανολογικό εξοπλισμό από αντιπροσώπους ή κατασκευαστές.

Η επιτροπή, που αποτελείται από δύο ή περισσότερους υπαλλήλους του Υπουργείου Εμπορίου και ένα εκπρόσωπο του Ε.Β.Ε.Α. , με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, επιτόπιο έλεγχο, έλεγχο των λογιστικών βιβλίων και έρευνα της αγοράς συντάσσει την έκθεση εκτίμησης, την οποία υποβάλλει στην Νομαρχία, που είναι αρμόδια για την κοινοποίησή της στην εταιρία, προκειμένου να την συμπεριλάβει στο καταστατικό της και να φροντίσει για την δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,

- 2) θεώρηση των βιβλίων πρώτης εγκατάστασης, στα οποία καταχωρούνται τα έξοδα ίδρυσης και εγκατάστασης της Α.Ε.,
- 3) απόφαση της γενικής συνέλευσης των εταίρων της Ε.Π.Ε., για τον μετασχηματισμό, τη σύνταξη ισολογισμού μετασχηματισμού με ημερομηνία τον χρόνο που αποφάσισαν τα αρμόδια όργανα και τον ορισμό ορκωτού λογιστή για τον έλεγχο του ισολογισμού μετασχηματισμού, εάν δεν ζητηθεί από την επιτροπή εκτίμησης. Η απόφαση της μετατροπής πρέπει να ληφθεί από τα τρία τέταρτα του συνόλου των εταίρων, που πρέπει όμως να εκπροσωπούν και τα τρία τέταρτα του εταιρικού κεφαλαίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 38 του Ν.3190/55⁴. Οι εταίροι που μειοψήφησαν δύναται να μεταβιβάσουν τα μερίδια τους σε τρίτους, όπως προκύπτει από τις παραγράφους 2 , 1 και 3 των άρθρων 14 και 38 αντίστοιχα του Ν.3190/55,

⁴ Άρθρο 67 § 1 Κ.Ν.2190/20

- 4) καθορισμός, από την γενική συνέλευση των εταίρων, της σχέσης συμμετοχής στο κεφάλαιο της νέας εταιρίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο καθορισμός της προβλεπόμενης από την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν.2166/93, σχέσης συμμετοχής των μετατρεπόμενων επιχειρήσεων στο κεφάλαιο της νέας εταιρίας, δεν είναι απαραίτητο να γίνεται με βάση το εισφερόμενο λογιστικό κεφάλαιο αυτών, αλλά οι εταίροι έχουν την δυνατότητα, μέσω των διαχειριστών ή των διοικητικών συμβουλίων να βρουν την πραγματική αξία και τη σχέση της ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων στο μετοχικό κεφάλαιο της νέας εταιρίας,
- 5) σύμβαση μετατροπής της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., που απαιτεί συμβολαιογραφική έγγραφο που πρέπει να περιλαμβάνει ολόκληρο το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας καθώς και την έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 και να υπογραφεί από όλους τους εταίρους. Εάν μεταξύ των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται και ακίνητα, απαιτείται και αντίγραφο της δήλωση φορολογίας μεταβίβασης που υποβλήθηκε στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. Εάν η μετατροπή γίνεται με βάση τις διατάξεις του Ν.Δ.1297/72 ή του Ν.2166/93, τότε δεν πληρώνεται φόρος μεταβίβασης ούτε φόρος αυτόματου υπερτιμήματος. Παράλληλα, η απόφαση για μετατροπή πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους όρους του καταστατικού της ανώνυμης εταιρίας και την σύνθεση του πρώτου διοικητικού συμβουλίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 97 του Κ.Ν.2190/20,
- 6) έγκριση διοικητικής αρχής της πράξεως μετατροπής και του καταστατικού της Α.Ε., που παρέχεται από την αρμόδια Νομαρχία ή το Υπουργείο Εμπορίου σε ορισμένες κατηγορίες Α.Ε., κατόπιν υποβολής δύο αντιγράφων του καταστατικού. Η Υπηρεσία Εμπορίου της Νομαρχίας ελέγχει την νομιμότητα της μετατροπής και του καταστατικού, την καταβολή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1% και την επωνυμία της εταιρίας ως Α.Ε., που έχει προηγουμένως εγκριθεί από το οικείο επιμελητήριο βάσει του άρθρου 7 του Ν.2081/93. Επιπλέον, ελέγχει το ύψος του κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρίας, που είτε, ακολουθεί τις βασικές διατάξεις του Ν.2190/20 περί ανωνύμων

εταιριών, είτε, εάν η μετατροπή γίνεται με τις διατάξεις του Ν.δ.1297/72 ή των άρθρων 1-5 του Ν.2166/93, όπως αντικαταστάθηκαν και από τις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 11 του Ν.2579/98, πρέπει να είναι άνω των τριακοσίων χιλιάδων ευρώ. Σε περίπτωση που η καθαρά θέση της μετατρεπόμενης Ε.Π.Ε. είναι κατώτερη των παραπάνω ορίων, τότε πρέπει να γίνουν εισφορές σε μετρητά ή είδος, που θα εκτιμηθούν από την επιτροπή του άρθρου 9, είτε από τους εταίρους της Ε.Π.Ε., είτε από άλλα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, που θα γίνουν πλέον μέτοχοι της ανωνύμου εταιρίας. Η ονομαστική αξία έκαστης μετοχής της Α.Ε. πρέπει να είναι ίση με το εταιρικό μερίδιο της Ε.Π.Ε. ή με πολλαπλάσιο αυτού και να υπερβαίνει το εκάστοτε όριο που ορίζει ο νόμος,

- 7) δημοσιότητα της μετατροπής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 7β του Κ.Ν.2190/20, που περιλαμβάνει την καταχώρηση της εταιρίας στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της Νομαρχίας και την δημοσίευση στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως περίληψης του καταστατικού της εταιρίας. Η ανώνυμη εταιρία αποκτά ουσιαστικά νομική προσωπικότητα με την καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της Νομαρχίας. Πρέπει να τονιστεί ότι η Α.Ε. που προέρχεται από μετατροπή Ε.Π.Ε. θεωρείται συνέχεια της μετατραπέϊσας, όπως προκύπτει από τα εδάφια 3 και 4 του άρθρου 67 του Κ.Ν.2190/20, που έχουν ως εξής : «Πριν την ολοκλήρωση των πιο πάνω διατυπώσεων δημοσιότητας η μετατροπή δεν παράγει κανένα αποτέλεσμα. Μετά την τήρηση των διατυπώσεων αυτών, η από τη μετατροπή προερχόμενη εταιρία συνεχίζεται ως ανώνυμη εταιρία. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται χωρίς να επέρχεται βίαια διακοπή τους και χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε ειδικότερη διατύπωση για τη συνέχιση τους»,
- 8) υποβολή της Δήλωση Έναρξης Δραστηριότητας και θεώρηση των βιβλίων και στοιχείων της εταιρίας από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., και
- 9) λογιστικές εγγραφές κλεισίματος της Ε.Π.Ε. και ανοίγματος της Α.Ε.

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Συγχώνευση είναι η οικονομική πράξη με την οποία δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις λύνονται με σκοπό το σχηματισμό μίας οικονομικής μονάδας. Τα περιουσιακά στοιχεία τα λυόμενων εταιριών μεταβιβάζονται στην νέα επιχείρηση που έχει προκύψει από την συγχώνευση. Η συγχώνευση μπορεί να γίνει με δύο τρόπους :

- ▶ τη δημιουργία νέας εταιρίας, της οποίας το κεφάλαιο ισούται με το άθροισμα των καθαρών θέσεων των συγχωνευόμενων εταιριών, συν ενδεχομένως, κάποιων επιπλέον εισφορών, και
- ▶ την απορρόφηση μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων από άλλη εταιρία, που συνεχίζει κανονικά την λειτουργία της. Η εξαγορά μίας επιχείρησης εξομοιώνεται ουσιαστικά με την συγχώνευση δι' απορρόφησης.

Πέρα από τον παραπάνω διαχωρισμό των συγχωνεύσεων, μπορούμε να κατατάξουμε τις συγχωνεύσεις σε διάφορες κατηγορίες χρησιμοποιώντας άλλα κριτήρια.

A. ΟΜΟΕΙΔΩΝ Ή ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΤΕΡΟΕΙΔΩΝ

Έτσι, αρχικά, υπάρχουν οι συγχωνεύσεις ομοειδών ή συσχετιζόμενων επιχειρήσεων⁵ και οι συγχωνεύσεις ετεροειδών επιχειρήσεων⁶. Στην πρώτη κατηγορία, στις συγχωνεύσεις ομοειδών ή συσχετιζόμενων, μπορούμε να εντοπίσουμε τις εξής υποκατηγορίες :

α) την κάθετη συγκέντρωση, που αφορά συγχώνευση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαδοχικές οικονομικές βαθμίδες και ουσιαστικά η μία αποτελεί τον προμηθευτή ή τον πελάτη της άλλης. Η συγχώνευση δεν επηρεάζει τον αριθμό των επιχειρήσεων στην σχετική αγορά, ωστόσο δίνει

⁵ Congeneric mergers

την δυνατότητα στην εταιρία που προκύπτει από την συγχώνευση να συμπίεσει τα έξοδα της, να αυξήσει το περιθώριο κέρδους της και ενδεχομένως να μειώσει τις τιμές των προϊόντων, ωθώντας τις μικρές επιχειρήσεις του κλάδου σε αποχώρηση.

β) την οριζόντια συγκέντρωση, που αναφέρεται σε συγχώνευση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ίδια οικονομική βαθμίδα και αποτελούν ουσιαστικά ανταγωνιστές. Αυτού του είδους η συγχώνευση οδηγεί, σε μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων στον κλάδο, δημιουργεί μεγάλες οικονομικές μονάδες, που έχουν πολύ δύναμη και ουσιαστικά μπορούν να μονοπωλήσουν την αγορά.

Αντίστοιχα, οι συγχωνεύσεις ετεροειδών επιχειρήσεων, των οποίων τα προϊόντα και πελάτες διαφέρουν τελείως, μπορούν να χωριστούν στις ακόλουθες περιπτώσεις :

α) επέκτασης της αγοράς⁷ , όταν οι συγχωνευόμενες εταιρίες επιδιώκουν να επεκτείνουν τον χώρο δράσης τους στην αγορά, με επέκταση και σε άλλες γεωγραφικές περιοχές,

β) επέκτασης του προϊόντος⁸, όταν οι συγχωνευόμενες εταιρίες διαθέτουν διαφορετικά προϊόντα, που όμως παρουσιάζουν ομοιότητες είτε κατά την παραγωγή τους είτε κατά την διάθεση τους,

γ) αλυσιδωτής επέκτασης⁹ , όταν μία επιχείρηση αποκτά τον προμηθευτή του προμηθευτή της ή τον διανομέα του διανομέα της, και

δ) καθαρής επέκτασης¹⁰ , που οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις δεν έχουν κανένα κοινό σημείο αναφοράς και δραστηριοποιούνται σε τελείως διαφορετικές αγορές.

B. ΦΙΛΙΚΕΣ - ΕΧΘΡΙΚΕΣ

Με βάση το κριτήριο της αντίδρασης από της εξαγοραζόμενη εταιρία, οι συγχωνεύσεις διακρίνονται σε φιλικές και εχθρικές. Στην πρώτη περίπτωση, η συγχώνευση επιτυγχάνεται μέσω των διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο

⁶ Conglomerate mergers

⁷ Conglomerate market extension

⁸ Conglomerate product extension

⁹ Chain conglomerate extension

εταιριών, που καταλήγουν σε κάποια συμφωνία, που επικυρώνεται από τα διοικητικά συμβούλια των εταιριών χωρίς κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα.

Αντίθετα, στην περίπτωση της εχθρικής εξαγοράς, δεν υπάρχει κανένα είδος συνεννόησης μεταξύ των δύο επιχειρήσεων, αλλά αντίθετα η μία από δύο, η ισχυρότερη, επιτυγχάνει, μέσω κυρίως της αγοράς των μετοχών της άλλης, να αποκτήσει τον έλεγχο της, παρά τις αντιδράσεις της διοίκησής της.

Γ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Ανάλογα, εάν η εξαγορά έχει μοναδικό στόχο την επίτευξη κερδοφορίας ή όχι, οι συγχωνεύσεις διακρίνονται σε επενδυτικές ή στρατηγικές. Στην πρώτη περίπτωση, η εξαγορά έχει ουσιαστικό στόχο, την κερδοφορία μέσω της μεταπώλησης της επιχείρησης ως σύνολο ή τμηματικά.

Αντίθετα, στην στρατηγική εξαγορά, στόχος είναι η εξαγορασμένη επιχείρηση να αποτελέσει λειτουργικό κομμάτι της παραγωγικής διαδικασίας της επιχείρησης. Ουσιαστικά, δηλαδή, η συγχώνευση οδηγεί σε μία κάθετη ή οριζόντια ολοκλήρωση, που αυξάνει την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης, την ισχυροποιεί στην αγορά και τις προσφέρει όλα τα πλεονεκτήματα του μεγάλου μεγέθους.

Αυτή η κατηγορία μπορεί να χωριστεί σε δύο επιμέρους υποκατηγορίες, την ανανεωτική και την συμπληρωματική συγχώνευση, ανάλογα αν η επιχείρηση έχει προηγούμενη εμπειρία στον κλάδο που δραστηριοποιείται η εξαγοραζόμενη επιχείρηση. Έτσι, η ανανεωτική εξαγορά αποτελεί μία εισχώρηση της αποκτώσας επιχείρησης σε ένα νέο κλάδο της οικονομίας, ενώ η συμπληρωματική ουσιαστικά μεγεθύνει το μέγεθός της με νέες εγκαταστάσεις, πελάτες, προϊόντα και δίκτυο διανομής.

Δ. ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ – ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Μία εξαγορά μπορεί να λάβει χώρα με δύο τρόπους. Ο αγοραστής μπορεί να αποκτήσει μέρος ή όλα τα περιουσιακά στοιχεία της

¹⁰ Pure conglomerate extension

εξαγοραζόμενης εταιρίας ή να αγοράσει τις μετοχές της εταιρίας. Στην δεύτερη περίπτωση, η εξαγοραζόμενη εταιρία παύει αν υφίσταται σαν επιχειρηματική μονάδα και όλες οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις της μεταφέρονται στην αποκτώσα εταιρία.

Αντίθετα, όταν εξαγοράζονται τα περιουσιακά στοιχεία, η εξαγοραζόμενη εταιρία συνεχίζει να υπάρχει, αν και δεν αποτελεί παρά μόνο μία βιτρίνα. Το μόνο περιουσιακό της στοιχείο είναι το τίμημα που έχει εισπράξει από την άλλη εταιρία, που μπορεί να είναι μετρητά ή μετοχές. Η εταιρία αυτή έχει τότε δύο δυνατότητες, είτε να παραμείνει ως έχει και να κρατήσει τα μετρητά ή τις μετοχές ή ακόμα να τα επενδύσει όπως η ίδια κρίνει, είτε να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις της, να μοιράσει τα μετρητά και τις μετοχές στους μετόχους της και να διαλυθεί.

Η δεύτερη περίπτωση εξαγοράς είναι λιγότερο πολύπλοκη, καθώς δεν απαιτεί επικύρωση της εξαγοράς από την αποκτώσα εταιρία και σε μέχρι κάποια χρόνια δεν υπόκειντο στην νομοθεσία περί συγκέντρωσης κεφαλαίου. Ωστόσο, όταν άρχισε να αντιμετωπίζεται σαν καθαρή εξαγορά έχασε το βασικό της πλεονέκτημα.

Ε.ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ

Οι συγχωνεύσεις ακόμα, βάσει του τρόπου χρηματοδότησης τους, διακρίνονται σε αυτοχρηματοδοτούμενες ή χρηματοδοτούμενες. Στις αυτοχρηματοδοτούμενες η εξαγορά γίνεται με χρηματικά διαθέσιμα από την ίδια την εταιρία, ενώ στις χρηματοδοτούμενες τα κεφάλαια για την εξαγορά προέρχονται είτε μέσω αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου είτε μέσω εξωτερικού δανεισμού¹¹.

Η πρώτη κατηγορία των αυτοχρηματοδοτούμενων μπορεί αν έχει δύο μορφές · είτε η εταιρία να διαθέτει δικά της κεφάλαια για την εξαγορά, είτε να πραγματοποιηθεί η εξαγορά με πίστωση του τιμήματος, καθώς η αποκτώσα εταιρία περιμένει να έχει σημαντικά οφέλη από την εξαγορά που θα την οδηγήσουν στην αποπληρωμή του παραπάνω ποσού σε εύλογο χρονικό διάστημα. Τα οφέλη αυτά δύναται να προέρχονται είτε από τα κέρδη της

¹¹ Περίπτωση “Leveraged Buyouts”(LBO)

εξαγορασθείσας επιχείρησης, είτε ακόμα από την μεταπώληση της ή ακόμα και εκποίησης τμήματος της.

ΣΤ. ΜΕΡΙΚΗ – ΟΛΙΚΗ ΕΞΑΓΟΡΑ

Η ολική εξαγορά οδηγεί ουσιαστικά στην ενσωμάτωση της εξαγοραζόμενης εταιρίας, ενώ η μερική της επιτρέπει να συνεχίσει την λειτουργία της ως αυτόνομη επιχειρηματική μονάδα.

Στην περίπτωση της μερικής εξαγοράς μπορεί να συναντήσουμε τρεις μορφές. Πρώτον, μπορεί η εξαγορά να αφορά ορισμένα περιουσιακά στοιχεία, υποκαταστήματα, τμήματα παραγωγικής διαδικασίας, λειτουργίες ή και δίκτυα διανομής, αφήνοντας στην κατοχή της επιχείρησης όλα τα υπόλοιπα. Δεύτερον, η εξαγορά μπορεί να αναφέρεται στην απόκτηση πακέτου των μετοχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης, και όχι του συνόλου, που όμως δίνει στην αποκτώσα επιχείρηση την πλειοψηφία για να ελέγχει την επιχείρηση. Τέλος, η τρίτη μορφή αναφέρεται στον βαθμό ολοκλήρωσης της ένταξης, που δύναται να είναι μείζων, μεσαία ή ελάχιστη, ανάλογα με τον βαθμό συγκεντρωτικής ή αποκεντρωμένης λήψης αποφάσεων.

Ζ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ

Ανάλογα αν οι εταιρίες που συγχωνεύονται έχουν την έδρα τους στην ίδια χώρα ή όχι, οι συγχωνεύσεις διακρίνονται σε εσωτερικές και διεθνείς. Στις εσωτερικές συνήθως οι διαδικασίες είναι πιο εύκολες, καθώς ακολουθούνται αυτά που ορίζει ο νόμος της χώρας. Αντίθετα, στις διεθνείς οι διαδικασίες είναι πολύ πιο πολύπλοκες και ίσως πολλές φορές εμφανίζονται πέρα από τα νομικά ζητήματα και ζητήματα πολιτιστικά και ψυχολογικά, που περιπλέκουν τις καταστάσεις.

Η. ΕΛΕΥΘΕΡΗ – ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ

Η νομοθεσία ορίζει κάποιες εξαγορές ως υποχρεωτικές, όπως είναι η περίπτωση που κάποιος κατέχει το πενήντα τοις εκατό μίας εισηγμένης εταιρίας, οπότε είναι υποχρεωμένος να κάνει δημόσια πρόταση για την απόκτηση και των λοιπών μετοχών. Ακόμα υποχρεωτική πώληση μπορεί να διαταχθεί και από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, χάρη αποκέντρωσης. Αντίθετα, ελεύθερη είναι οποιαδήποτε συγχώνευση ή εξαγορά δεν επιβάλλεται από τον νόμο ή κάποια αρμόδια αρχή.

Η. ΓΝΗΣΙΑ - ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ

Με βάση το κριτήριο αν υπάρχει συγκεκριμένη νομολογία που να ρυθμίζει την συγχώνευση, αυτές διακρίνονται σε γνήσιες και καταχρηστικές. Συγκεκριμένα, για την Ελλάδα, γνήσιες θεωρούνται μόνο οι συγχωνεύσεις εταιριών περιορισμένης ευθύνης σε Ε.Π.Ε., που γίνονται με βάση τα άρθρα 54-55 του Ν.3190/55, και ανωνύμων εταιριών σε Α.Ε., βάσει των άρθρων 68-80 του Κ.Ν.2190/20, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με το Π.Δ.498/87. Όλες οι υπόλοιπες μορφές συγχωνεύσεων θεωρούνται μη γνήσιες ή καταχρηστικές και το θέμα που γεννιέται είναι ποιες είναι οι νόμιμες διαδικασίες για αυτές τα συγχωνεύσεις καθώς, σε αντίθεση με τις μετατροπές, δεν εφαρμόζονται πάντα οι διαδικασίες που προβλέπονται για τις γνήσιες. Κάποια κενά στην νομοθεσία καλύπτουν οι αναπτυξιακοί νόμοι 1297/72 και 2166/93, αλλά το ζήτημα εάν επέρχεται καθολική διαδοχή στην περίπτωση συγχώνευσης προσωπικών εταιριών σε ανώνυμη παραμένει ακόμα διφορούμενο, όπως και πολλά άλλα.

ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Οι κυριότεροι λόγοι που οδηγούν στις συγχωνεύσεις και εξαγορές είναι:

- 1) Η συνέργια και τα αποτελέσματα που απορρέουν από αυτή. Συγκεκριμένα, το ουσιαστικό κίνητρο είναι η αύξηση της αξίας της

επιχείρησης, που επιτυγχάνεται με την συνέργια, καθώς έτσι η αξία των επιχειρήσεων είναι μεγαλύτερη από αυτήν που θα είχαν αν αυτές λειτουργούσαν σαν αυτοτελείς μονάδες. Τα θετικά αποτελέσματα της συνέργιας οφείλονται στις ακόλουθες πηγές :

α) στις οικονομίες κλίμακας που προκύπτουν όταν αυξάνεται το μέγεθος της επιχείρησης και αναφέρονται κυρίως στην μείωση του μέσου κόστους παραγωγής καθώς η παραγωγή αυξάνεται. Οι οικονομίες κλίμακας επιτυγχάνονται συνήθως στις οριζόντιες συγχωνεύσεις,

β) στις χρηματοοικονομικές οικονομίες, που μπορεί να συμπεριλαμβάνουν ένα υψηλότερο λόγο τιμής προς απόδοση, ένα χαμηλότερο κόστος χρέους ή μία μεγαλύτερη ικανότητα για δανεισμό,

γ) σε αύξηση της δύναμής της στην αγορά και αύξηση της μονοπωλιακής της δύναμης,

δ) στις οικονομίες που αφορούν τον κύκλο δραστηριότητας της επιχείρησης (economies of scope), που επιτυγχάνονται με την μείωση του μέσου κόστους παραγωγής δύο ή περισσότερων προϊόντων που συνήθως χρησιμοποιούν ένα κοινό συντελεστή παραγωγής,

ε) στις οικονομίες που προέρχονται από την κάθετη συγκέντρωση και παρέχουν στην επιχείρηση την δυνατότητα να ελέγχει, είτε τους παραγωγικούς συντελεστές που απαιτεί η παραγωγική διαδικασία, είτε τις αγορές που μεταπωλούνται τα προϊόντα της, και

στ) στην διαφοροποίηση της επίδοσης της διοίκησης, ιδιαίτερα εάν η απόδοση της μίας επιχείρησης είναι χαμηλή και μπορεί να αυξηθεί μέσω της συνεργασίας.

- 2) Τα φορολογικά κίνητρα, που αποτελούν σημαντικότερο κίνητρο συγχώνευσης. Αυτά μπορεί να είναι της απλής μορφής της αγοράς μίας επιχείρησης με συσσωρευμένες ζημίες από μία κερδοφόρα, είτε να είναι συγχωνεύσεις που γίνονται βάσει αναπτυξιακών νόμων που προσφέρουν σωρεία φορολογικών κινήτρων.
- 3) Το κόστος της αντικατάστασης ή απόκτησης κάποιων πάγιων στοιχείων να είναι μεγαλύτερο από το κόστος εξαγοράς, οπότε η επιχείρηση προβαίνει στην εξαγορά κάποια επιχείρηση, η οποία τα διαθέτει.

- 4) Το κερδοσκοπικό κίνητρο, καθώς η διοίκηση μίας επιχείρηση μπορεί να θεωρεί ότι κάποια επιχείρηση είναι υποτιμημένη και η πραγματική αξία της είναι μεγαλύτερη, οπότε προβαίνει στην εξαγορά προκειμένου αν επωφεληθεί μελλοντικά από αυτή την υποτίμηση της.
- 5) Η διαφοροποίηση, η οποία συμβάλει στην σταθεροποίηση των κερδών της επιχείρησης και στην μείωση του κινδύνου και εννοείται με δύο διαφορετικούς τρόπους. Πρώτον, αναφέρεται στην περίπτωση που μια επιχείρηση αποφασίζει να επεκταθεί πέρα από τις συνήθεις γραμμές παραγωγής της, γιατί πιστεύει ότι αυτές δεν παρέχουν περαιτέρω ευκαιρίες επένδυσης, και δεύτερον, στην διαφοροποίηση του κινδύνου. Επιπλέον, ένα έμμεσο κέρδος της διαφοροποίησης μπορεί να υπάρξει, εάν αυτή οδηγήσει στην αύξηση της ικανότητας της επιχείρησης για δανεισμό, επιτρέποντας της να επωφεληθεί επιπλέον από τη χρήση χρηματοοικονομικής μόχλευσης.
- 6) Διατήρηση του ελέγχου, που ουσιαστικά σημαίνει την συγχώνευση ή εξαγορά με σκοπό η επιχείρηση να αποκτήσει τέτοιο μέγεθος που να είναι δύσκολη η εξαγορά της από άλλη. Αυτό ουσιαστικά αναφέρεται στην βιβλιογραφία και ως αμυντικό κίνητρο και στόχο έχει την προστασία της επιχείρησης από τις επιθετικές εξαγορές.
- 7) Το κίνητρο της αποχώρησης, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων που επιθυμούν να αποσυρθούν και να αποδεσμεύσουν τα κεφάλαια τους από την επιχείρηση.
- 8) Ο ενδεχόμενο της χρεοκοπίας, που οδηγεί μία επιχείρηση στην εξαγορά προκειμένου να γλιτώσει την χρεοκοπία και τα συνακόλουθα αυτής.
- 9) Το γεγονός να βρεθεί μία επιχείρηση σε ένα στάδιο ωρίμανσης με μεγάλη ρευστότητα και ικανότητα δανεισμού, χωρίς όμως επικερδείς επενδύσεις και να επιδιώξει να εξαγοράσει ή να συγχωνευτεί με μία επιχείρηση ως μέσο επένδυσης των κεφαλαίων της.
- 10) Η επιθυμία μίας μεγάλης εταιρίας να αποκτήσει κάποιο συγκεκριμένο συστατικό, είτε της παραγωγικής της διαδικασίας είτε της διανομής του προϊόντος της, που όμως θα της προσφέρει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της.

- 11) Τέλος, οι εξαγορές μπορούν να προσφέρουν την δυνατότητα αύξησης απόδοσης ανά μετοχή, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Α. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ Ο.Ε. Ή Ε.Ε.

Στην περίπτωση αυτή της συγχώνευση πρέπει να κάνουμε τον διαχωρισμό μεταξύ εξαγοράς και συγχώνευσης, καθώς στην εξαγορά έχουμε συνέχιση της αποκτώσας επιχείρησης, ενώ στην περίπτωση της συγχώνευσης, λύση των εταιριών και δημιουργία μίας νέας εταιρίας ένα νέο νομικό πρόσωπο.

Η συγχώνευση μπορεί να αφορά τις ακόλουθες περιπτώσεις :

- δύο ή περισσότερες ατομικές επιχειρήσεις συγχωνεύονται και προκύπτει μία προσωπική εταιρία, ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη,
- μία ή περισσότερες ατομικές επιχειρήσεις συγχωνεύονται με μία ή περισσότερες προσωπικές εταιρίες και προκύπτει μία προσωπική εταιρία, και
- δύο ή περισσότερες προσωπικές εταιρίες συγχωνεύονται για την δημιουργία μίας προσωπικής εταιρίας.

Η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις είναι η εξής :

- 1) συμφωνία μεταξύ των φορέων των επιχειρήσεων για την συγχώνευση και εκτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού των εταιριών από τους ιδίους,
- 2) σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου για την σύμβαση συγχώνευσης, που απαιτεί υπογραφή όλων των εταίρων και επιχειρηματιών, που επισυνάπτεται στο καταστατικό της νέας εταιρίας. Αν κάποιος εταίρος δεν συμφωνεί με την συγχώνευση μπορεί να αποχωρίσει σε αυτή ακριβώς τη φάση της συγχώνευσης, προτού την υπογραφή της σύμβασης,

- 3) προσκόμιση εντός δεκαπέντε ημερών του καταστατικού στην οικεία Δ.Ο.Υ. για θεώρηση και πληρωμή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου,
- 4) θεώρηση από το ταμείο Νομικών και Προνοίας και πληρωμή των ανάλογων εισφορών,
- 5) θεώρηση από το αρμόδιο Επιμελητήριο για το δικαίωμα χρήσης της επωνυμίας,
- 6) δημοσιότητα της συγχώνευσης με την κατάθεση αντίγραφου του καταστατικού στο οικείο Πρωτοδικείο και την εγγραφή της στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου,
- 7) στην περίπτωση προσωπικής εταιρίας, υποβολή δήλωσης εισοδήματος εντός τρεισήμισι μηνών από το κλείσιμο, εφόσον τηρεί βιβλία Γ΄ κατηγορίας και δήλωση οριστικής παύσης εργασιών μέσα στις επόμενες τριάντα μέρες από τη λύση της,
- 8) πληρωμή του φόρου που προκύπτει από τον προσδιορισμό της υπεραξίας από την μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων και φορολογείται με είκοσι τοις εκατό, και
- 9) προσκόμιση από τις συγχωνευόμενες εταιρίες στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. των βιβλίων και στοιχείων τους για ακύρωση.

B. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΣΕ Ε.Π.Ε.

Από όλες τις δυνατές περιπτώσεις συγχώνευσης σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης, μόνο η συγχώνευση δύο ή περισσότερων Ε.Π.Ε. σε Ε.Π.Ε. ρυθμίζεται ρητά από το νόμο, και συγκεκριμένα τα άρθρα 54-55 του 3190/55, και αποτελεί γνήσια συγχώνευση. Όλες οι υπόλοιπες δυνατές συγχωνεύσεις για την δημιουργία εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, δηλαδή :

- δύο ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων,
- μίας ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων και μίας ή περισσότερων προσωπικών εταιριών,
- δύο ή περισσότερων προσωπικών εταιριών, και
- μίας ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων ή προσωπικών εταιριών με εταιρία περιορισμένης ευθύνης

αποτελούν καταχρηστικές συγχωνεύσεις, που δεν ρυθμίζονται ρητά από τον νόμο. Ωστόσο, επειδή περιλαμβάνονται στις διατάξεις των Ν.Δ.1297/72 και Ν.2166/93, που προσφέρουν κίνητρα για τις συγχωνεύσεις, ακολουθούν την διαδικασία που προβλέπεται για την συγχώνευση Ε.Π.Ε. σε Ε.Π.Ε. από τα άρθρα 54-55 του Ν.3190/55, και συγκεκριμένα :

- 1) αίτηση, κάθε εταιρίας, που πρόκειται να συγχωνευθεί ή της εταιρίας που θα απορροφηθεί, στην οικεία νομαρχία, για σύσταση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20, που θα εκτιμήσει την αξία των περιουσιακών στοιχείων τους. Οι εκθέσεις εκτίμησης θα υποβληθούν από τη επιτροπή στην νομαρχία που θα τις κοινοποιήσει στις αντίστοιχες εταιρίες, οι οποίες θα φροντίσουν για την δημοσίευση τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,
- 2) σύγκληση γενικών συνελεύσεων των υπό συγχώνευση Ε.Π.Ε., που θα αποφασίσουν για την συγχώνευση με βάση την έκθεση των διαχειριστών για τους όρους της συγχώνευσης και τους λόγους που την καθιστούν επωφελή και τις εκθέσεις εκτίμησης της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20. Στην περίπτωση της απορρόφησης απαιτείται η απόφαση μόνο της απορροφούσας Ε.Π.Ε., η οποία πρέπει να ληφθεί από τα τρία τέταρτα του συνολικού αριθμού των εταίρων που εκπροσωπούν ταυτόχρονα και τα τρία τέταρτα του εταιρικού κεφαλαίου. Η απόφαση των συνελεύσεων για την συγχώνευση ή απορρόφηση πρέπει να δημοσιευθεί μία φορά στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και δύο σε μία ημερήσια πολιτική εφημερίδα, καθώς από την τελευταία δημοσίευση πρέπει να παρέλθει ένα διάστημα δύο μηνών¹², στο οποίο δεν θα εμφανιστεί κανένας από τους δανειστές των συγχωνευόμενων εταιριών να εκφράσει γραπτώς τις αντιρρήσεις,
- 3) σύνταξη και υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξης συγχώνευσης που πρέπει να συνοδεύεται από τα πρακτικά των συνελεύσεων που αποδέχονται την συγχώνευση, τις δημοσιεύσεις της συγχώνευσης, τις εκθέσεις της επιτροπής 9 και όλο το κείμενο του καταστατικού την νέας εταιρίας,

¹² Παράγραφος 2 του άρθρου 54 του Ν.3190/55

- 4) θεώρηση της σύμβασης συγχώνευσης – καταστατικού από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., εντός δεκαπέντε ημερών από την υπογραφή της σύμβασης¹³, και πληρωμή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, θεώρηση του καταστατικού από το Ταμείο Νομικών και Προνοίας και πληρωμή των ανάλογων εισφορών και θεώρηση από το αρμόδιο Επιμελητήριο για το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου¹⁴,
 - 5) δημοσιότητα της συγχώνευσης, τόσο για την νέα εταιρία, όσον και για τις συγχωνευόμενες, που συνιστάται, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.3190/55, στην καταχώρηση στα βιβλία εταιριών του οικείου Πρωτοδικείου του καταστατικού της νέας εταιρίας και της σύμβασης συγχώνευσης, καθώς και την δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως των παραπάνω,
 - 6) κατάθεση των δηλώσεων οριστικής παύσεως εργασιών από τις συγχωνευόμενες εταιρίες στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. εντός τριάντα ημερών¹⁵, και πληρωμή του φόρου που προκύπτει από την φορολόγηση της υπεραξίας, λόγω μεταβίβασης των εταιρικών μεριδίων, και
 - 7) λογιστικές εγγραφές κλεισίματος των συγχωνευόμενων εταιριών και ανοίγματος της εταιρίας που προκύπτει από την συγχώνευση, καθώς και ακύρωση των βιβλίων και στοιχείων των εταιριών που λύνονται.
- Σημαντικό είναι να τονιστούν δύο σημεία :
- ▶ πρώτον, ότι υπάρχει καθολική διαδοχή, οπότε η νέα εταιρία υποκαθίσταται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευθεισών εταιριών και οι εκκρεμείς τους δίκες συνεχίζονται κανονικά με την νέα εταιρία που προέκυψε, και
 - ▶ δεύτερον, το ελάχιστο όριο του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί αν είναι είτε 18.000 ευρώ¹⁶, αν η συγχώνευση γίνει βάσει τις διατάξεις του Ν.3190/55, είτε 146.735 ευρώ¹⁷, αν η συγχώνευση γίνει βάσει του Ν.Δ.1297/72 ή του Ν.2166/93.

¹³ Άρθρο 17 Ν.1676/86

¹⁴ Άρθρο 7 Ν.2081/92

¹⁵ Άρθρο 36 § 1 Ν.2859/00

¹⁶ Άρθρο 13 §§ 1α και 2 Ν.2842/00

¹⁷ Άρθρο 11 Ν.2948/01

Γ. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΣΕ Α.Ε.

Οι συγχωνεύσεις για την δημιουργία ανωνύμων εταιριών, όπως και αυτές για την δημιουργία Ε.Π.Ε., χωρίζονται σε γνήσιες και καταχρηστικές και συγκεκριμένα μόνο η συγχώνευση Α.Ε. για την δημιουργία Α.Ε. ρυθμίζεται λεπτομερώς από τον νόμο, ενώ οι υπόλοιπες θεωρούνται καταχρηστικές. Ένας επιπλέον διαχωρισμός που υφίσταται είναι της συγχώνευσης με απορρόφηση και της συγχώνευσης με σύσταση νέας εταιρίας. Με βάση αυτούς τους διαχωρισμούς μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τις συγχωνεύσεις και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται σε αυτές και συγκεκριμένα :

- α) συγχώνευση δύο ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών είτε με σύσταση νέας, είτε με απορρόφηση από λειτουργούσα Α.Ε. μίας ή περισσότερων Α.Ε., που γίνεται με εφαρμογή των άρθρων 68-80 του Κ.Ν.2190/20,
- β) συγχώνευση μίας ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών με μία ή περισσότερες επιχειρήσεις οποιουδήποτε νομικού τύπου, με εφαρμογή του άρθρου 4 του Κ.Ν.2190/20, και ουσιαστικά είναι η ίδια διαδικασία που εφαρμόζεται για την μετατροπή ατομικής επιχείρησης ή προσωπικής εταιρίας σε Α.Ε., και
- γ) συγχώνευση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων οποιουδήποτε νομικού τύπου με σκοπό την δημιουργία Α.Ε., όπου πάλι ακολουθείται η ίδια διαδικασία που ακολουθείται στη μετατροπή ατομικής επιχείρησης ή προσωπικής εταιρίας σε Α.Ε. και περιγράφεται στο άρθρο 4 του Κ.Ν.2190/20.

Καθώς η διαδικασία των δύο τελευταίων περιπτώσεων συγχωνεύσεων εξομοιώνεται με την μετατροπή σε ανώνυμη εταιρία, την οποία έχουμε περιγράψει αναλυτικά παραπάνω, δεν θα μας απασχολήσει άλλο, αλλά θα επικεντρωθούμε στην συγχώνευση ανωνύμων εταιριών.

Οι περιπτώσεις συγχώνευσης ανωνύμων εταιριών σε Α.Ε., στις οποίες και εφαρμόζεται η ίδια διαδικασία, είναι οι ακόλουθες :

- συγχώνευση ανωνύμων εταιριών με απορρόφηση από άλλη Α.Ε.,

- συγχώνευση ανωνύμων εταιριών με απορρόφηση από άλλη Α.Ε. που κατέχει το σύνολο των μετοχών της¹⁸,
- εξαγορά μίας ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών από άλλη Α.Ε.¹⁹,
- συγχώνευση ανωνύμων εταιριών με σύσταση νέας ανώνυμης²⁰.

Η διαδικασία που ακολουθείται σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις είναι αυτή που ορίζεται ρητά από τα άρθρα 69-77 του Κ.Ν.2190/20 και αφορά την συγχώνευση ανωνύμων εταιριών με απορρόφησης από άλλη Α.Ε. και είναι η ακόλουθη :

- 1) κατάρτιση του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης και των σχετικών εκθέσεων των διοικητικών συμβουλίων²¹. Τα διοικητικά συμβούλια των εταιριών που συγχωνεύονται καταρτίζουν το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης, το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) την ειδικότερη μορφή, την επωνυμία, την έδρα και τον αριθμό μητρώου των εταιριών που συγχωνεύονται,
 - β) τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών και, ενδεχομένως, το ύψος του χρηματικού ποσού μετρητών προς συμψηφισμό μετοχών,
 - γ) τις διατυπώσεις παράδοσης των μετοχών της ανωνύμου εταιρίας που δημιουργείται,
 - δ) την ημερομηνία από την οποία οι μετοχές παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της απορροφούσας εταιρίας και κάθε ειδικό όρο,
 - ε) την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις της ή των απορροφούμενων εταιριών θεωρούνται, από λογιστικής άποψης, ότι γίνονται για λογαριασμό της απορροφούσας εταιρίας, και την τύχη των οικονομικών αποτελεσμάτων της ή των απορροφούμενων εταιριών, που θα προκύψουν από την ημερομηνία αυτή μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συγχώνευσης,
 - στ) τα δικαιώματα που εξασφαλίζει η απορροφούσα εταιρία στους μετόχους της, που έχουν ειδικά δικαιώματα, καθώς και στους κατόχους άλλων τίτλων ή τα μέτρα που προτείνονται για αυτούς, και

¹⁸ Άρθρο 78 του Κ.Ν.2190/20

¹⁹ Άρθρο 79 του Κ.Ν.2190/20

²⁰ Άρθρο 80 του Κ.Ν.2190/20

²¹ Άρθρο 69 του Κ.Ν.2190/20

ζ) τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα που ενδεχομένως παρέχονται στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και στους τακτικούς ελεγκτές.

Επιπλέον, το διοικητικό συμβούλιο κάθε συγχωνευόμενης εταιρίας καταρτίζει λεπτομερή επεξηγηματική έκθεση για το οικονομικό και νομικό πλαίσιο του σχεδίου σύμβασης και τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών της. Το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης, δύο τουλάχιστον μήνες πριν τις Γενικές Συνελεύσεις, που θα αποφασίσουν για αυτό, υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας που ορίζει το άρθρο 7β του Κ.Ν.2190/20, δηλαδή υποβολή του σχεδίου στην αρμόδια νομαρχία για καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Επιπλέον, μέσα σε δέκα μέρες από την ολοκλήρωση των παραπάνω διατυπώσεων, τα διοικητικά συμβούλια πρέπει να φροντίσουν για την δημοσίευση περίληψης του σχεδίου σύμβασης συγχώνευση σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα. Ωστόσο, οι εκθέσεις υποβάλλονται μόνο στην αρμόδια νομαρχία για καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών.

- 2) Μέσα σε ένα μήνα από την δημοσίευση στην οικονομική εφημερίδα οι πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών, των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν πριν από αυτή και δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες κατά το χρόνο της δημοσίευσης, έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν και να λάβουν επαρκείς εγγυήσεις, οι οποίες μπορεί να είναι διαφορετικές από αυτές που θα δοθούν στους πιστωτές της ή των απορροφούμενων εταιριών. Επιπλέον, παρέχεται το δικαίωμα στους πιστωτές να προβάλλουν εγγράφως αντιρρήσεις κατά της συγχώνευσης για κάθε διαφορά που θα προκύψει, εντός της ίδιας μηνιαίας προθεσμίας. Το Μονομελές Πρωτοδικείο, ύστερα από αίτηση της εταιρίας μπορεί να επιτρέψει την συγχώνευση, παρά τις αντιδράσεις πιστωτή ή πιστωτών της εταιρίας²². Η συγχώνευση απαιτεί και την έγκριση των ομολογιούχων δανειστών, αν υπάρχουν, η οποία παρέχεται με την απόφαση της συνέλευσής τους με ειδική πλειοψηφία. Σε περίπτωση μη έγκρισης, η εταιρία μπορεί να καταφύγει στο δικαστήριο προκειμένου να επιτραπεί η συγχώνευση.

²² Άρθρο 70 § 3 του Κ.Ν.2190/20

- 3) Υποβολή κοινής αίτησης των συγχωνευόμενων εταιριών στην οικεία νομαρχία ή στο Υπουργείο Εμπορίας, αν εκεί υπάγονται οι εταιρίες, για σύσταση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων του άρθρου 9, που θα εκτιμήσει τα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευόμενων εταιριών, καθώς και τους όρους που περιλαμβάνονται στο σχέδιο σύμβασης²³. Στην έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνεται η γνώμη της επιτροπής για το αν είναι δίκαιη και αντικειμενική η σχέση ανταλλαγής των μετοχών, καθώς και τα ακόλουθα στοιχεία :
- α) την αξία της εισφερόμενης εταιρικής περιουσίας στο σύνολο της για τη μεταβολή του κεφαλαίου της απορροφούσας εταιρίας, την οποία συνεπάγεται η συγχώνευση και τα στοιχεία που δικαιολογούν την αποτίμηση αυτή²⁴ ,
 - β) η μέθοδος ή οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για τον καθορισμό της προτεινόμενης σχέσης ανταλλαγής των μετοχών, και
 - γ) δήλωση για το αν οι παραπάνω μέθοδοι είναι οι κατάλληλες για την συγκεκριμένη περίπτωση, τις αξίες που προέκυψαν από την εφαρμογή κάθε μεθόδου και γνώμη για την βαρύτητα που αποδόθηκε σε ορισμένες μεθόδους, καθώς και περιγραφή των δυσκολιών που τυχόν προέκυψαν κατά την εκτίμηση.
- 4) Έγκριση της σύμβασης από τις γενικές συνελεύσεις των συγχωνευόμενων εταιριών²⁵. Οι μέτοχοι πριν την συνέλευση έχουν δικαίωμα να λάβουν γνώση τουλάχιστον των ακόλουθων εγγράφων :
- α) του σχεδίου της σύμβαση συγχώνευση,
 - β) των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων καθώς και των εκθέσεων διαχείριση του Διοικητικού Συμβουλίου των τριών τελευταίων χρήσεων,
 - γ) εφόσον οι οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας χρήσης απέχουν περισσότερο από έξι μήνες από την ημερομηνία του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης, μία λογιστική κατάσταση (προσωρινό ισολογισμό) της εταιρίας, η οποία δεν μπορεί αν προηγείται από την ημερομηνία του σχεδίου περισσότερο από τρεις μήνες.

²³ Άρθρο 71 Κ.Ν.2190/20

²⁴ Άρθρο 9 §2 του Κ.Ν.2190/20

²⁵ Άρθρο 72 του Κ.Ν.2190/20

Η απόφαση για την συγχώνευση λαμβάνεται από την Γενική Συνέλευση κάθε μίας από τις εταιρίες ξεχωριστά και αφορά τόσο την σύμβαση συγχώνευσης, όσο, αν χρειαστεί, και την τροποποίηση του καταστατικού. Η απόφαση τελεί υπό την έγκριση της ή των κατ' ιδίαν κατηγοριών μετόχων, τα δικαιώματα των οποίων θίγονται και η έγκριση παρέχεται με απόφαση ιδιαίτερης συνέλευσης των μετόχων των παραπάνω κατηγοριών, η οποία λαμβάνεται από την μείζονα απαρτία των δύο τρίτων του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου και τη μείζονα πλειοψηφία των τριών πέμπτων των ψήφων που εκπροσωπούνται στην συνέλευση²⁶.

- 5) Κατάρτιση και υπογραφή ενώπιον συμβολαιογράφου της σύμβασης συγχώνευσης, στην οποία επισυνάπτονται τα ακόλουθα έγγραφα :
 - α) κυρωμένα αντίγραφα των πρακτικών των συνελεύσεων που ενέκριναν την συγχώνευση,
 - β) υπογεγραμμένο από τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα αντίγραφο του σχεδίου συμβάσεως συγχώνευσης,
 - γ) ένα φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και ένα φύλλο της εφημερίδας, στα οποία δημοσιεύθηκε το σχέδιο σύμβασης,
 - δ) υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86, υπογεγραμμένη από τους εκπροσώπους των Διοικητικών Συμβουλίων, ότι, είτε δεν προβλήθηκαν αντιρρήσεις εκ μέρους των πιστωτών, είτε ότι επιλύθηκαν,
 - ε) αντίγραφο της έκθεσης της επιτροπής εμπειρογνομόνων,
 - στ) κυρωμένα αντίγραφα των συνελεύσεων των εταιριών, που εξουσιοδότησαν τα πρόσωπα που θα υπογράψουν την σύμβαση συγχώνευσης, και
 - ζ) διάφορες βεβαιώσεις της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. και κάποιες, κατά περίπτωση, υπεύθυνες δηλώσεις.
- 6) Έγκριση της συγχώνευσης από την Διεύθυνση Εμπορίου της οικείας Νομαρχίας ή το Υπουργείο Εμπορίου και δημοσιότητά της, που συνίσταται στην καταχώρηση της διοικητικής απόφασης που εγκρίνει την συγχώνευση, των αντιγράφων των πρακτικών των γενικών συνελεύσεων που ενέκριναν τη συγχώνευση και του αντιγράφου της

²⁶ Άρθρα 1§1 και 2 και 31§1 του Κ.Ν.2190/20

συμβάσεως συγχώνευσης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της οικείας Νομαρχίας ή του Υπουργείου Εμπορίου και δημοσίευση ανακοίνωσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της συγχώνευσης.

7) Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, που απαιτεί να τηρηθούν οι εξής διαδικασίες :

α) πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου της αύξησεως σε ειδική συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της απορροφούσας²⁷, που θα πραγματοποιηθεί εντός διμήνου από την συγχώνευση,

β) υποβολή του πρακτικού της παραπάνω συνέλευσης στο Υπουργείο Εμπορίου, και

γ) δημοσίευση ανακοίνωσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως για την καταχώρηση του πρακτικού συνεδριάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου της απορροφούσας στο Μ.Α.Ε. περί πιστοποίησης της καταβολής της αύξησεως του μετοχικού κεφαλαίου,

καθώς και έκδοση νέων μετοχών και ανταλλαγή τους με τις παλιές, οι λεπτομέρειες της οποίας ανταλλαγής θα αποφασιστούν σε συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ωστόσο, πέρα από την κοινή διαδικασία, οι συγχωνεύσεις των ανωνύμων εταιριών έχουν και κάποια χαρακτηριστικά που τις διαφοροποιούν.

Έτσι, αρχικά, όσον αφορά την περίπτωση της απορρόφησης Α.Ε. από άλλη Α.Ε. που κατέχει το 100% των μετοχών της παρατηρούμε τις εξής διαφορές :

α) στο σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης δεν περιέχονται στοιχεία για την σχέση ανταλλαγής των μετοχών, για τις διατυπώσεις παραδόσεως των νέων μετοχών και για την ημερομηνία από την οποία οι μετοχές αυτές παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της απορροφούσας, καθώς στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει αύξηση του κεφαλαίου της απορροφούσας εταιρίας και δεν εκδίδονται νέες μετοχές,

β) τα διοικητικά συμβούλια των συγχωνευόμενων εταιριών δεν χρειάζεται να συντάξουν την επεξηγηματική έκθεση για το οικονομικό και νομικό πλαίσιο του σχεδίου σύμβασης και τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών,

²⁷ Άρθρο11 του Κ.Ν.2190/20

γ) δεν είναι απαραίτητη η σύσταση της επιτροπής 9 για την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, εκτός αν η συγχώνευση γίνεται με βάση τις διατάξεις του Ν.Δ.1297/72, και

δ) υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δύναται να παραληφθεί και η απόφαση της γενικής συνέλευση για έγκριση του σχεδίου συμβάσεως της συγχώνευσης.

Αντίστοιχα, στην περίπτωση εξαγοράς ανώνυμης εταιρίας από άλλη ανώνυμη, που ουσιαστικά νομοθετικά εξομοιώνεται περίπου με την απορρόφηση από λειτουργούσα Α.Ε. άλλης ή άλλων ανωνύμων εταιριών²⁸, υπάρχουν κάποια στοιχεία τα οποία την διαφοροποιούν, που είναι :

α) δεν υπάρχει αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εξαγοράζουσας εταιρίας και δεν εκδίδονται νέες μετοχές,

β) οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης εταιρίας δεν γίνονται μέτοχοι της εξαγοράζουσας, αλλά απλώς μετά το πέρας των διαδικασιών εξαγοράς παραδίδουν τις μετοχές τους για ακύρωση, λαμβάνοντας το συμφωνημένο αντίτιμο και λύεται η σχέση τους με την εξαγοραζόμενη εταιρία. Το αντίτιμο μπορεί να τους καταβληθεί σε μετρητά, επιταγές, ομόλογα ή γραμμάτια εισπρακτέα, ενώ η εξαγοράζουσα εταιρία για την εξαγορά δύναται να χρησιμοποιήσει είτε διαθέσιμα του ενεργητικού της, είτε να δανεισθεί το απαιτούμενο κεφάλαιο ή ακόμα να προβεί σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου,

γ) στο σχέδιο συμβάσεως συγχώνευσης δεν αναφέρεται η σχέση ανταλλαγής των μετοχών, αλλά η τιμή στην οποία θα εξαγοραστούν οι μετοχές της εξαγοραζόμενης εταιρίας, δεν υπάρχει καθορισμός της διαδικασίας ανταλλαγής των μετοχών, αλλά αναφέρεται μόνο ότι οι μετοχές της εξαγοραζόμενης εταιρίας παραδίδονται από τους κατόχους τους στην εξαγοράζουσα και ακυρώνονται και δεν αναφέρεται ημερομηνία από την οποία οι νέες μετοχές παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της απορροφούσας εταιρίας, και

δ) στην έκθεση της επιτροπής των εμπειρογνομόνων πρέπει, αντί για την σχέση ανταλλαγής, να αναφέρεται εάν το συμφωνηθέν αντίτιμο για την εξαγορά των μετοχών είναι δίκαιο και λογικό.

²⁸ Άρθρο 79 του Κ.Ν.2190/20

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Ν.Δ.1297/72, ΤΟ Ν.2166/93 & ΤΟ ΑΡΘ.18 ΤΟΥ Ν.3296/04

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟ Ν.Δ.1297/72

Το Ν.Δ.1297/72 σκοπό είχε να ενισχύσει την τάση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για την δημιουργία ισχυρών οικονομικών μονάδων, ικανών να ανταποκριθούν στα ποικίλα προβλήματα, τα οποία ανακύπτουν από την σύγχρονη τεχνική και την οικονομική εξέλιξη, παρέχοντας διάφορα κίνητρα, φορολογικές διευκολύνσεις και απαλλαγές, στις επιχειρήσεις που μετατρέπονται ή συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Οι ευεργετικές διατάξεις του νομοθετήματος δύναται να εφαρμοστούν στις εξής περιπτώσεις :

- 1) επί μετατροπής επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής σε ανώνυμη εταιρία,
- 2) επί μετατροπής επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, εκτός Α.Ε., σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης,
- 3) επί συγχωνεύσεως επιχειρήσεων, είτε με απορρόφηση από λειτουργούσα Α.Ε., είτε με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας,
- 4) επί συγχωνεύσεως επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, εκτός Α.Ε., σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης,
- 5) επί εισφοράς από λειτουργούσα επιχείρηση είτε τμήματος ή τμημάτων, είτε ενός ή περισσότερων βιομηχανικών κλάδων αυτής σε λειτουργούσα ή συνιστώμενη ανώνυμη βιομηχανική εταιρία, με την προϋπόθεση ότι το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, μετά την εισφορά, της εταιρίας που απορροφά που απορροφά το τμήμα ή τον κλάδο ή της νέας που συστήνεται, θα είναι τουλάχιστον 146.735 ευρώ, και το κεφάλαιο της εισφέρουσας επιχείρησης, αν πρόκειται για Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. δεν θα υπολείπεται από τα όρια που ορίζει ο νόμος²⁹ ,

²⁹ Άρθρο 7 §§1 και 2 του Ν.Δ.1297/72

- 6) επί συγχωνεύσεως ή μετατροπής γεωργικών συνεταιριστικών οργανώσεων και επιχειρήσεων αυτών³⁰,
- 7) επί συγχωνεύσεων βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων, εκτός Α.Ε., προς δημιουργία βιομηχανικής ή βιοτεχνικής προσωπικής εταιρίας ή Ε.Π.Ε.³¹,
- 8) επί μετατροπής άτυπης εταιρίας σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε., και
- 9) επί μετατροπής κοινοπραξίας ή κοινωνίας αστικού δικαίου σε Α.Ε..

Πρέπει να τονιστεί, ότι οι ευεργετικές διατάξεις δεν μπορούν να εφαρμοστούν στις συγχωνεύσεις ή μετατροπές επιχειρήσεων, το αντικείμενο των οποίων είναι, κατά κύριο λόγο, η κατασκευή και η εκμετάλλευση πάσης φύσεως ακινήτου, πλην ξενοδοχειακών³², και στις συγχωνεύσεις με αλλοδαπή επιχείρηση³³.

Ωστόσο, οι φορολογικές διευκολύνσεις και απαλλαγές που προσφέρει το νομοθέτημα απαιτούν κάποιες προϋποθέσεις, που είναι οι ακόλουθες :

- 1) για την ανώνυμη εταιρία που προέρχεται από μετατροπή ή συγχώνευση ή απορροφά άλλες επιχειρήσεις απαιτείται ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο ύψους 300.000 ευρώ και οι μετοχές της Α.Ε., που αντιστοιχούν στην αξία του εισφερόμενου κεφαλαίου, εκτός αν πρόκειται για εισφερόμενο κεφαλαίο από ανώνυμη εταιρία, πρέπει να είναι υποχρεωτικά ονομαστικές στο σύνολο τους για μία πενταετία και μη μεταβιβάσιμες σε ποσοστό 75%³⁴, επίσης για μία πενταετία από τη συγχώνευση ή μετατροπή,
- 2) για την εταιρία περιορισμένης ευθύνης που προέρχεται από μετατροπή ή συγχώνευση απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο 146.735 ευρώ και τα εταιρικά μερίδια, που αντιστοιχούν στην αξία του εισφερόμενου κεφαλαίου της μετατρεπόμενης ή συγχωνευόμενης εταιρίας να είναι μη μεταβιβάσιμα σε ποσοστό 75% επί μία πενταετία, και
- 3) χρησιμοποίηση των εισφερθέντων ακινήτων για τις ανάγκες της συγχωνεύουσας ή συνιστώμενης εταιρίας για τουλάχιστον μία πενταετία από τη συγχώνευση ή μετατροπή.

³⁰ Άρθρο 7 §3 του Ν.Δ.1297/72

³¹ Άρθρο 9 του Ν.Δ.1297/72

³² Άρθρο 12 του Ν.Δ.1297/72

³³ Εγκ.25/1973 Υπουργείου Οικονομικών

³⁴ Άρθρο 4 του Ν.Δ.1297/72

Όταν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, οι συγχωνευθείσες ή μετατραπείσες εταιρίες μπορούν να κάνουν χρήση των φορολογικών διευκολύνσεων και απαλλαγών που προβλέπονται από το νομοθέτημα και είναι οι ακόλουθες :

- 1) η προκύπτουσα υπεραξία, που διαπιστώνεται με την απογραφή των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού των συγχωνευόμενων ή μετατρεπόμενων εταιριών, δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος κατά το χρόνο της μετατροπής ή συγχώνευσης, αλλά εμφανίζεται σε λογαριασμούς τάξεως της συγχωνεύουσας ή της νέας εταιρίας και θεωρείται ότι περιέρχεται σε αυτήν. Ωστόσο, δύναται να φορολογηθεί κατά την, με οποιονδήποτε τρόπο, διάλυση της εταιρίας. Η αναβολή της φορολογίας ισχύει για την υπεραξία, τόσο από τα πάγια, όσο και από τα εμπορεύσιμα στοιχεία,
- 2) η μεταβίβαση των εισφερόμενων ακινήτων δεν υπόκειται σε φόρο μεταβίβασης, και συγκεκριμένα απαλλάσσονται τα ακίνητα :
 - α) που ανήκουν κατά κυριότητα στη μετατρεπόμενη ή συγχωνευόμενη επιχείρηση και χρησιμοποιούνται από αυτή για τις ανάγκες της και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από την μετατραπείσα ή συγχωνευθείσα εταιρία για τις ανάγκες της, τουλάχιστον για μία πενταετία,
 - β) που είχαν εισφερθεί κατά χρήση στη συγχωνευόμενη ή μετατρεπόμενη εταιρία και αποδεδειγμένα είχαν χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της, τουλάχιστον για μία πενταετία από τη μετατροπή ή συγχώνευση, και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από την μετατραπείσα ή συγχωνευθείσα εταιρία για τις ανάγκες της, τουλάχιστον για μία πενταετία,Η εταιρία δύναται στην διάρκεια της πενταετίας να εκμισθώνει τα ακίνητα ή να τα εκποιήσει, άλλα με την προϋπόθεση να τα αντικαταστήσει εντός διετίας με άλλα ακίνητα ή πάγια στοιχεία ίσης τουλάχιστον αξίας.

- γ) η σύμβαση συγχώνευσης ή μετατροπής και κάθε σχετική πράξη απαλλάσσεται από κάθε φόρο ή τέλος υπέρ του Δημοσίου και εισφοράς υπέρ τρίτων³⁵,
- δ) αναστέλλεται η φορολόγηση των αφορολόγητων κρατήσεων, εφόσον μεταφέρονται σε λογαριασμούς αποθεματικών στις προκύπτουσες από τη μετατροπή ή συγχώνευση εταιρίες³⁶,
- ε) μεταφέρονται τα φορολογικών ευεργετημάτων των Ν.Δ.4002/59, Α.Ν.147/67 και Ν.Δ.1078/71 από τις μετατραπείσες ή συγχωνευθείσες εταιρίες στη νέα, στο μέτρο που δεν έγινε χρήση αυτών, και
- στ) δίνεται η δυνατότητα σχηματισμού αφορολόγητου αποθεματικού από τα αδιανέμητα κέρδη της επόμενης πενταετίας.

Η συγχώνευση ή η μετατροπή με βάση το Νομοθετικό Διάταγμα 1297/72 παρουσιάζει τόσο πλεονεκτήματα, όσον και μειονεκτήματα, τα κύρια των οποίων είναι :

α) πλεονεκτήματα :

- 1) δεν απαιτείται η τήρηση βιβλίων Γ΄ κατηγορίας,
- 2) δεν απαιτείται σύνταξη νέου ισολογισμού μετασχηματισμού, αν η επιχείρηση τηρεί βιβλία Γ΄ κατηγορίας, αλλά λαμβάνεται υπόψη ο τελευταίος συνταχθείς ισολογισμός,
- 3) αποτιμούνται τα περιουσιακά στοιχεία της μετασχηματιζόμενης επιχείρησης και η προκύπτει η υπεραξία των πάγιων στοιχείων με βάση τα στοιχεία του τελευταίου ισολογισμού,
- 4) δημιουργούνται αυξημένες αποσβέσεις λόγω της αναπροσαρμοσμένης αξίας των πάγιων στοιχείων της απορροφούμενης επιχείρησης, και
- 5) δίνεται η δυνατότητα κεφαλαιοποίησης μέρους των ιδίων κεφαλαίων της μετασχηματιζόμενης επιχείρησης με αποτέλεσμα τον περιορισμό των εξόδων σύστασης της νέας εταιρίας.

β) μειονεκτήματα :

- 1) αυξημένο μετοχικό κεφάλαιο των νέων εταιριών με αποτέλεσμα και αυξημένα έξοδα σύστασης,

³⁵ Άρθρο 3 §1 του Ν.Δ.1297/72

³⁶ Άρθρο 10 §2 του Ν.Δ.1297/72, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 §18 του Ν.2579/98

- 2) ονομαστικές μετοχές και μη μεταβιβάσιμες για ποσοστό 75% για μία πενταετία, και
- 3) εξαιρούνται οι αλλοδαπές εταιρίες και οι επιχειρήσεις που ασχολούνται κατά κύριο λόγο την κατασκευή και εκμετάλλευση ακινήτων.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟ Ν.2166/93

Το νομοθετικό διάταγμα 1297/72 ακολούθησε ο νόμος 2166/93, που προσπάθησε να καλύψει τα κενά που άφηνε το προηγούμενο νομοθέτημα, να διευκολύνει τις διαδικασίες μετατροπής και συγχώνευσης και να προσφέρει κάποια επιπλέον κίνητρα και φοροαπαλλαγές.

Οι περιπτώσεις που μπορεί να γίνει χρήση των διατάξεων του νόμου, αναφέρονται αναλυτικά στο άρθρο 1 του νόμου και είναι :

- 1) μετατροπή ή συγχώνευση επιχειρήσεων εγκατεστημένων στην Ελλάδα οποιασδήποτε μορφής και αντικειμένου εργασίας, σε ημεδαπή ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης,
- 2) απορρόφηση επιχειρήσεων οποιασδήποτε μορφής και αντικειμένου εργασίας από υφιστάμενη, και όχι νεοϊδρυόμενη³⁷, ημεδαπή ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης,
- 3) συγχώνευση ανωνύμων εταιριών κατά την έννοια των άρθρων 68 και 79 του Κ.Ν.2190/20, δηλαδή είτε με απορρόφηση μίας ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών από υφιστάμενη ανώνυμη εταιρία, είτε με σύσταση καινούργιας ανώνυμης εταιρίας ή ακόμα με εξαγορά μίας ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών από υφιστάμενη ανώνυμη εταιρία,
- 4) διάσπαση ανωνύμων εταιριών κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 81 του Κ.Ν.2190/20, με την προϋπόθεση ότι η απορρόφηση γίνεται από υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες,
- 5) εισφορά από λειτουργούσα επιχείρηση, οποιασδήποτε νομικής μορφής, ενός ή περισσότερων κλάδων ή τμημάτων της σε λειτουργούσα, όχι νεοϊδρυόμενη³⁸, ανώνυμη εταιρία, και
- 6) συγχώνευση αστικών συνεταιρισμών του Ν.1667/86 με σκοπό την ίδρυση νέου αστικού συνεταιρισμού του νόμου αυτού³⁹

³⁷ Άρθρο 7 §7 του Ν.2386/96

Πρέπει να παρατηρήσουμε ότι με την διαδικασία του Ν.2166/93 μπορούν πλέον να μετατραπούν ή να συγχωνευθούν σε ημεδαπή ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών Α.Ε. και Ε.Π.Ε., που είναι εγκαταστημένα στην Ελλάδα, ενώ, με το άρθρο 7 §11 του 2386/96, διατηρήθηκε η εξαίρεση από τον νόμο του μετασχηματισμού επιχειρήσεων, το αντικείμενο των οποίων είναι κατά κύριο λόγο η κατασκευή και η εκμετάλλευση πάσης φύσεως ακινήτου, πλην ξενοδοχειακών.

Οι προϋποθέσεις για την ένταξη ενός μετασχηματισμού στις διατάξεις του Ν.2166/93 είναι ελάχιστες και συγκεκριμένα :

- 1) τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις,
- 2) σύνταξη τουλάχιστον ενός ισολογισμού για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, και
- 3) η εταιρία που απορροφάει άλλη ανώνυμη εταιρία, ή τμήμα ή κλάδο άλλης πρέπει να είναι λειτουργούσα και όχι νεοϊδρυόμενη.

Οι φοροαπαλλαγές και οι φορολογικές ελαφρύνσεις που προσφέρει ο νόμος στις μετασχηματιζόμενες εταιρίες είναι οι εξής :

- 1) απαλλαγή από κάθε φόρο, τέλος χαρτοσήμου ή οποιοδήποτε άλλο τέλος υπέρ του Δημοσίου, καθώς και από κάθε εισφορά ή δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου, της σύμβασης μετασχηματισμού, της εισφοράς και της μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων των μετασχηματιζόμενων εταιριών, κάθε σχετικής πράξης ή συμφωνίας που αφορά την εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων του ενεργητικού ή παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και κάθε εμπράγματος ή ενοχικού δικαιώματος, καθώς και κάθε σχετικής πράξης ή συμφωνίας που απαιτείται για το μετασχηματισμό ή τη σύσταση της νέας εταιρίας⁴⁰. Οι κυριότερες απαλλαγές είναι :
 - α) απαλλαγή από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων για το εισφερόμενο κεφάλαιο από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις,
 - β) απαλλαγή από τα τέλη χαρτοσήμου,

³⁸ Άρθρο 7 §7 του Ν.2386/96

³⁹ Άρθρο 4 §14 του Ν.2390/93

⁴⁰ Άρθρο 3 §1 του Ν.2166/93

- γ) απαλλαγή από κάθε εισφορά ή δικαίωμα υπέρ τρίτου,
 - δ) απαλλαγή από το φόρο μεταβιβάσεων κινητών, και
 - ε) απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των μεταβιβαζόμενων αυτοκινήτων,
- 2) μεταφορά στην νέα εταιρία των φορολογικών ευεργετημάτων, που έχουν οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις βάσει των αναπτυξιακών νόμων 1892/90, 1882/89, 1828/89, 1262/82, 289/76 και 4002/59, κατά το μέτρο που δεν έκαναν χρήση των κινήτρων αυτών⁴¹,
- 3) απαλλαγή φορολόγησης τον χρόνο του μετασχηματισμού των αφορολόγητων κρατήσεων από τα κέρδη ή των ειδικών αφορολόγητων αποθεματικών των μη διανεμόμενων κερδών, που υφίστανται στις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, εφόσον μεταφέρονται και εμφανίζονται αυτούσια σε ειδικούς λογαριασμούς⁴²,
- 4) η ζημία που υφίσταται στο παθητικό των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων μεταφέρεται και εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στον ισολογισμό της νέας εταιρίας και δύναται να συμψηφιστεί μόνο με τα μελλοντικά κέρδη της νέας επιχείρησης των επόμενων δύο χρήσεων, μόνο κατά το μέρος που αναγνωρίζεται φορολογικώς, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις περί φορολογίας εισοδήματος⁴³,
- 5) σχηματισμός αφορολόγητου αποθεματικού με σκοπό την πραγματοποίηση νέων παραγωγικών επενδύσεων.

Όπως και το Ν.Δ.1297/72, έτσι και ο Ν.2166/93 έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, που μπορούν να συνοψιστούν στα εξής :

α) πλεονεκτήματα :

- 1) δεν υπάρχει περιορισμός ως προς το αντικείμενο εργασιών των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων,
- 2) δεν εξαιρούνται οι αλλοδαπές επιχειρήσεις, αρκεί να έχουν υποκατάστημα στην επικράτεια της χώρας,
- 3) οι μετοχές της νέας ανώνυμης εταιρίας μπορούν να είναι εξ ολοκλήρου ανώνυμες και μεταβιβάσιμες,

⁴¹ Άρθρο 3 §3 του Ν.2166/93

⁴² Άρθρο 3 §4

⁴³ Άρθρο 9 §§5 και 6 του Ν.2292/02

- 4) καθορίζεται η σχέση ανταλλαγής των μετοχών ή των μεριδίων της νέας εταιρίας με τα ποσοστά συμμετοχής στις μετασχηματιζόμενες σε οποιαδήποτε αναλογία, με ελεύθερη συμφωνία των συμβαλλομένων, χωρίς εκτίμηση κάποιου οργάνου,
 - 5) μεταβιβάζονται όλα τα ακίνητα, είτε χρησιμοποιούνται είτε όχι από την μετασχηματιζόμενη επιχείρηση, χωρίς φόρο μεταβίβασης,
 - 6) δεν γίνεται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, αλλά απλή διαπίστωση της λογιστική αξίας αυτών από όργανα της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή από Ορκωτό Ελεγκτή ή και από την Επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20, και
 - 7) δίνεται η δυνατότητα μεταφοράς και συμψηφισμού των ζημιών των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων με τα μελλοντικά κέρδη της νέας επιχείρησης των επόμενων δύο χρήσεων, μόνο κατά το μέρος που αναγνωρίζεται φορολογικώς.
- β) μειονεκτήματα :
- 1) τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας,
 - 2) σύνταξη απογραφής και ισολογισμού μετασχηματισμού κατά το χρόνο λήψης απόφαση της συγχώνευσης, αφού προηγουμένως έχει συνταχθεί ένας τουλάχιστον ισολογισμός,
 - 3) υποχρεωτική κεφαλαιοποίηση του εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου των μετατρεπόμενων ή συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την αυξημένη κυκλοφορία των μετοχών της απορροφούσας εταιρίας,
 - 4) μειωμένα συνολικά ίδια κεφάλαια μετά τη μετατροπή ή τη συγχώνευση, σε περίπτωση ζημιάς της απορροφούμενης ή μετατρεπόμενης επιχείρησης,
 - 5) δεν μετασχηματίζονται οι ανώνυμες εταιρίες σε εταιρίες περιορισμένης ευθύνης,
 - 6) απαιτείται η σύνταξη ενός τουλάχιστον ισολογισμού για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, προ του ισολογισμού μετασχηματισμού,
 - 7) η απορρόφηση επιχείρησης ή ακόμα και κλάδου ή τμήματος πρέπει να γίνει αποκλειστικά από λειτουργούσα άνω του δωδεκαμήνου επιχείρηση και όχι νεοϊδρυόμενη.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ.18 ΤΟΥ Ν.3296/04

Με τις διατάξεις του άρθρου 18 του Ν.3296/2004 παρέχονται φορολογικά κίνητρα στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, προκειμένου να συγχωνευθούν και να ιδρύσουν νέα προσωπική εταιρία (Ο.Ε., Ε.Ε.) ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμη εταιρία.

Από τη συγχώνευση, πρέπει πάντοτε να προκύπτει εταιρία ανώτερης νομικής μορφής από αυτή των συγχωνευόμενων ή τουλάχιστον της ίδιας νομικής μορφής με αυτή που έχει τη ανώτερη νομική μορφή από τις συγχωνευόμενες. Επομένως, μία Ε.Π.Ε. δεν μπορεί να συγχωνευθεί με άλλη Ε.Π.Ε. ή άλλης μορφής επιχείρηση και να συστήσουν μία προσωπική εταιρία (Ο.Ε. ή Ε.Ε.), αλλά η προερχόμενη από τη συγχώνευση εταιρία πρέπει να έχει υποχρεωτικά τον τύπο της Ε.Π.Ε. ή της ανώνυμης εταιρίας.

Περαιτέρω, ο νόμος δεν θέτει καμία προϋπόθεση ως προς την κατηγορία των βιβλίων που πρέπει να τηρούν οι υπό συγχώνευση επιχειρήσεις. Επομένως, εάν η συγχωνευόμενη ατομική επιχείρηση ή προσωπική εταιρία τηρεί βιβλία Β΄ κατηγορίας, αυτή εμπίπτει στις διατάξεις του παρόντος.

Επίσης, οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται για όλες τις επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το αντικείμενο των εργασιών τους, με εξαίρεση τις εξής περιπτώσεις :

- 1) όταν μεταξύ των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ανώνυμες εταιρίες,
- 2) όταν μεταξύ των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται εγκατεστημένα στην χώρα μας υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων, γιατί ο νόμος θέτει την προϋπόθεση ότι οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις πρέπει να έχουν συγκεκριμένη νομική μορφή, την οποία στερείται το υποκατάστημα και περαιτέρω, αφού δεν είναι δυνατή η υπαγωγή στο κίνητρο αυτό των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών, δεν μπορεί να είναι δυνατή η υπαγωγή σε αυτό των υποκαταστημάτων των αλλοδαπών ανωνύμων εταιριών, και

- 3) όταν οι υπό συγχώνευση επιχειρήσεις έχουν ως αντικείμενο εργασιών κατά κύριο λόγο την κατασκευή ή εκμετάλλευση ακινήτων (με εξαίρεση τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, που υπάγονται).

Οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 18 του Ν.3296/2004 είναι οι ακόλουθες :

- 1) για να υπαχθούν σε φορολογία, με τους μειωμένους συντελεστές φορολογίας, τα κέρδη της προερχόμενης από τη συγχώνευση εταιρίας, θα πρέπει η δήλωση να έχει υποβληθεί εμπρόθεσμα, κατά ρητή διατύπωση του νόμου. Αν υποβληθεί εκπρόθεσμα μόνο η δήλωση του δεύτερου έτους, τότε ο ισχύων συντελεστής φορολογίας θα εφαρμοστεί μόνο για τα κέρδη αυτά, χωρίς να έχει επιπτώσεις και στο συντελεστή φορολογίας (μειωμένο) με τον οποίο υπήχθησαν σε φορολογία τα κέρδη του προηγούμενου οικονομικού έτους,
- 2) αν η εταιρία που προέρχεται από τη συγχώνευση είναι ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη, αυτή θα πρέπει υποχρεωτικά να τηρεί υποχρεωτικά βιβλία Γ' κατηγορίας,
- 3) η προερχόμενη από τη συγχώνευση εταιρία πρέπει να έχει κατά το χρόνο ολοκλήρωσης της συγχώνευσης, ανάλογα με τη νομική μορφή της, τα εξής κατώτατα όρια κεφαλαίων
 - α) προκειμένου για προσωπική εταιρία, τουλάχιστον εξήντα χιλιάδες ευρώ (60.000,00€), εκ των οποίων το ένα τρίτο (1/3) θα είναι καταβεβλημένο σε μετρητά,
 - β) προκειμένου για εταιρία περιορισμένης ευθύνης, τουλάχιστον εκατόν είκοσι χιλιάδες ευρώ (120.000,00€),
 - γ) προκειμένου για ανώνυμη εταιρία, τουλάχιστον διακόσιες χιλιάδες ευρώ (200.000,00€),
- 4) οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις να βρίσκονται σε λειτουργία τουλάχιστον για τέσσερα (4) συνεχή χρόνια πριν από το χρόνο της συγχώνευσης,
- 5) η περιουσιακή κατάσταση των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων είναι υποχρεωτικό να εκτιμηθεί από την επιτροπή του άρθρου 9 και οι συγχωνεύσεις να γίνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ.1927/72, και
- 6) οι συγχωνεύσεις θα πρέπει να ολοκληρωθούν (χορήγηση Α.Π.Μ.Α.Ε.) μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2008.

Όταν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, οι συγχωνευθείσες εταιρίες μπορούν να κάνουν χρήση των φορολογικών διευκολύνσεων και απαλλαγών που προβλέπονται από το νόμο και είναι οι ακόλουθες :

- 1) μείωση του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος για τα καθαρά κέρδη της προερχόμενης από τη συγχώνευση εταιρίας κατά τα δύο πρώτα έτη. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι τα κέρδη της εταιρίας θα φορολογούνται για το πρώτο οικονομικό έτος με τον ισχύοντα, κατά το χρόνο υποβολής της οικείας δήλωσης, συντελεστή φορολογίας, μειωμένο κατά δέκα (10) μονάδες και για το επόμενο οικονομικό έτος με συντελεστή μειωμένο κατά πέντε (5) μονάδες. Επιπλέον, στην ερμηνευτική εγκύκλιο του Ν.3296/04⁴⁴ αναφέρεται ότι : «αν για παράδειγμα εντός του 2005 συγχωνευθεί μία ατομική επιχείρηση και μία Ε.Π.Ε. και από τη συγχώνευση αυτή προέλθει ανώνυμη εταιρία, με πρώτη χρήση υπερδωδεκάμηνη, τότε τα κέρδη που θα προκύψουν από τον ισολογισμό της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2006 θα υπαχθούν σε φορολογία με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%), καθόσον με βάση τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 109 του Κ.Φ.Ε., όπως ισχύουν σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στο άρθρο 6 της παρούσας, ο συντελεστής φορολογίας των κερδών που θα προκύψουν από τις διαχειριστικές περιόδους που θα αρχίσουν από 01.01.2005 έως 31.12.2005 θα είναι τριάντα δύο τοις εκατό (32%). Περαιτέρω τα καθαρά κέρδη της υπόψη εταιρίας κατά το επόμενο οικονομικό έτος 2008 (διαχειριστική περίοδος 01/01/2007-31/12/2007) θα υπαχθούν σε φορολογία με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) καθόσον, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις ο ισχύων, κατά το χρόνο υποβολής τη δήλωσης, συντελεστής φορολογίας θα είναι είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).»
- 2) η σύμβαση μετασχηματισμού, η εισφορά και η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, κάθε σχετική πράξη ή συμφωνία που αφορά την εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και κάθε εμπράγματος ή ενοχικού δικαιώματος, οι

⁴⁴ ΠΟΛ.1016/05

αποφάσεις των κατά των νόμο οργάνων των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, η σχέση συμμετοχής στο κεφάλαιο της νέας εταιρίας, καθώς και κάθε άλλη συμφωνία ή πράξη που απαιτείται για το μετασχηματισμό ή τη σύσταση της νέας εταιρίας, η δημοσίευση αυτών στο Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και η καταχώρηση των σχετικών πράξεων, απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος χαρτοσήμου ή οποιοδήποτε άλλο τέλος υπέρ του Δημοσίου, καθώς και από κάθε άλλη εισφορά ή δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου⁴⁵. Οι κυριότερες απαλλαγές που προβλέπονται από τις διατάξεις αυτές στις περιπτώσεις μετασχηματισμού επιχειρήσεων είναι οι εξής :

- α) απαλλαγή από τα τέλη χαρτοσήμου, όπως τέλη μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων, της μεταγραφής των σχετικών πράξεων, της τυχόν αναδοχής χρέους που καταρτίζεται για την υλοποίηση του μετασχηματισμού και της κατά του νόμου δημοσίευσης,
- β) απαλλαγή από κάθε εισφορά ή δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου,
- γ) απαλλαγή από το φόρο μεταβιβάσεως ακινήτων, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων κατά το χρόνο που γίνεται ο μετασχηματισμός, εφόσον τα εισφερόμενα ακίνητα θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της συνιστώμενης εταιρίας τουλάχιστον επί μία πενταετία από τη συγχώνευση. Η ανωτέρω απαλλαγή περιλαμβάνει και την περίπτωση κατά την οποία το εισφερόμενο ακίνητο είχε εισφερθεί κατά χρήση εις την συγχωνευόμενη επί μία πενταετία προ της συγχωνεύσεως με την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της συνιστώμενης εταιρίας επί μία πενταετία. Κατά τη διάρκεια της πενταετίας επιτρέπεται η συνιστώμενη εταιρία (με την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλεται το κύριο αντικείμενο εργασιών της) να :
 - 1) εκμισθώνει τα ακίνητα,
 - 2) εκποιεί τα εισφερόμενα ακίνητα, αλλά το προϊόν της εκποίησης θα χρησιμοποιηθεί για την απόκτηση ακινήτων ή άλλων

⁴⁵ Παρ.1 άρθ.5 του Ν.Δ.1297/72

καινούργιων πάγιων ίσης τουλάχιστον αξίας, τα οποία θα εξυπηρετούν ανάγκες της εταιρίας ή για την εξόφληση οφειλών από δάνεια και πιστώσεις τραπεζών, φορολογικών υποχρεώσεων προς το Δημόσιο και ασφαλιστικών εισφορών προς Ασφαλιστικούς Οργανισμούς.

Με τις διατάξεις του Ν.Δ.1297/72 θα ληφθούν υπόψη οι εκτιμήσεις της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20 και εφόσον συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις συγχώνευσης των επιχειρήσεων, η ανωτέρω δηλωθείσα αξία θεωρείται ως ειλικρινής, χωρίς την καταβολή φόρου μεταβίβασης. Σε περίπτωση, όμως, που μετά τη διαδικασία της συγχώνευσης διαπιστωθεί ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις των νόμων αυτών, αίρεται, εκτός των άλλων, και η απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης και ο φόρος θα επιβληθεί επί της αγοραίας ή αντικειμενικής αξίας των εισφερθέντων ακινήτων κατά το χρόνο της εισφοράς, ενώ στην περίπτωση του Ν.3296/04 θα ληφθούν οι αξίες εκτίμησης ακινήτων της επιτροπής του άρθρου 9, εφόσον είναι μεγαλύτερες. Πρέπει, ακόμα να επισημανθεί ότι τα συγκριτικά στοιχεία που δημιουργούνται με την οριστικοποίηση των ανωτέρω υποθέσεων δεν μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τον προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. για άλλες μεταβιβάσεις.

- δ) απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των μεταβιβαζόμενων αυτοκινήτων, εφόσον στη δήλωση που υποβάλλεται από την επιχείρηση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. για θεώρηση, αναφέρεται ότι υποβάλλεται χωρίς την υποχρέωση καταβολής φόρου ως εμπίπτουσα στις διατάξεις του Ν.Δ.1297/72, και
- ε) Φ.Π.Α., καθώς σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 5 του 2859/2000 η μεταβίβαση αγαθών επιχείρησης ως συνόλου ή κλάδου ή μέρους αυτής από επαχθή ή χαριστική αιτία ή με τη μορφή εισφοράς σε υφιστάμενο ή συνιστώμενο νομικό πρόσωπο δεν αποτελεί παράδοση, εφόσον αυτός που αποκτά τα αγαθά συνεχίζει τις εργασίες του προκατόχου του.

Μετατροπή, Συγχώνευση και Διάσπαση Επιχειρήσεων : Χρηματοοικονομική, Φορολογική, Λογιστική Διερεύνηση στο Πλαίσιο της Ελληνικής Πραγματικότητας

	N.1297/72	N.2166/93	N3296/04, άρθ.18
Πεδίο εφαρμογής	Μετατροπή ή συγχώνευση επιχειρήσεων σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.	Μετατροπή ή συγχώνευση όλων των επιχειρήσεων σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.	Συγχώνευση επιχειρήσεων εφόσον δεν συμπεριλαμβάνονται Α.Ε. με σκοπό τη ίδρυση προσωπικής εταιρίας ή Ε.Π.Ε. ή Α.Ε
Τήρηση βιβλίων μετατρεπόμενων-συγχωνευόμενων	Μπορούν να μετατραπούν ή να συγχωνευθούν ανεξάρτητα της τήρησης βιβλίων Η προερχόμενη εταιρία από το μετασχηματισμό τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας	Οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας. Η προερχόμενη εταιρία από το μετασχηματισμό τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας	Μπορούν να συγχωνευθούν ανεξάρτητα της τήρησης βιβλίων Η προερχόμενη εταιρία από το μετασχηματισμό τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας
Εκτίμηση των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων	Επιτροπή άρθρου 9	Επιτροπή άρθρου 9 ή από Ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή ή από Προϊστάμενο ΔΟΥ	Επιτροπή άρθρου 9
Απαιτούμενο κεφάλαιο	Για την Α.Ε. 300,000 ευρώ Ε.Π.Ε. 146,735 ευρώ	Για την Α.Ε. 300,000 ευρώ Ε.Π.Ε. 146,735 ευρώ	Για την Α.Ε. 200.000 ευρώ Ε.Π.Ε. 120.000 ευρώ Ο.Ε., Ε.Ε. 60.000 ευρώ
Περιορισμός στη μεταβίβαση και στο είδος των μετοχών	Οι μετοχές της νέας εταιρίας θα είναι ονομαστικές και μη μεταβιβάσιμες σε ποσοστό 75% επί μία πενταετία από συγχώνευση ή μετατροπή	Κανένας περιορισμός	Κανένας περιορισμός
Τύχη ζημίας	Δεν τίθεται θέμα μεταφοράς ζημίας	Παρέχεται το δικαίωμα μεταφοράς ζημίας, ενώ φορολογικά δύναται να συμψηφιστεί τις δύο επόμενες χρήσεις	Δεν τίθεται θέμα μεταφοράς ζημίας
Πράξεις μεταξύ ισολογ. μετασχ/μού και οριστικοποίησής	Θεωρούνται ως πράξεις των συγχωνευόμενων ή μετατρεπόμενων εταιριών	Θεωρούνται ως πράξεις της νέας εταιρίας	Θεωρούνται ως πράξεις των συγχωνευόμενων εταιριών
Υπαρξη υπεραξίας και τύχη αυτής	Προκύπτει υπεραξία η οποία δεν φορολογείται εφόσον καταχωρηθεί στα βιβλία της προερχόμενης από το μετασχηματισμό	Δεν προκύπτει υπεραξία	Προκύπτει υπεραξία η οποία δεν φορολογείται εφόσον καταχωρηθεί στα βιβλία της προερχόμενης από το μετασχηματισμό
Φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα	Απαλλαγή Φ.Μ.Α. απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου, τέλη ταξινόμησης αυτ/των, φόρου μεταβίβασης αυτ/των, κ.λ.π. Επιπλέον, για την απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης των εισφερόμενων ακινήτων, απαιτούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν.Δ.1297/72, που όπως αναφέρει η απαλλαγή χωρεί υπό την προϋπόθεση ότι τα εισφερόμενα ακίνητα θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της υφιστάμενης λήπτριας Α.Ε. συνιστώμενης εταιρίας τουλάχιστον επί μία πενταετία από τη συγχώνευση ή μετατροπή	Απαλλαγή Φ.Μ.Α. (χωρίς τις προϋποθέσεις του Ν.Δ.1297/72) απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου, τέλη ταξινόμησης αυτ/των, φόρου μεταβίβασης αυτ/των, κ.λ.π.	Απαλλαγή Φ.Μ.Α. (χωρίς τις προϋποθέσεις του Ν.Δ.1297/72) απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου, τέλη ταξινόμησης αυτ/των, φόρου μεταβίβασης αυτ/των, κ.λ.π. Επιπλέον, για την απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης των εισφερόμενων ακινήτων, απαιτούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν.Δ.1297/72, που όπως αναφέρει η απαλλαγή χωρεί υπό την προϋπόθεση ότι τα εισφερόμενα ακίνητα θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της συνιστώμενης εταιρίας τουλάχιστον επί μία πενταετία από τη συγχώνευση ή μετατροπή

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 18 ΤΟΥ Ν.3296/2004.

Α. ΑΡΧΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Οι εταιρείες της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε. κάνοντας χρήση των διατάξεων του άρθρου 18 του νόμου 3296/2004 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Ν.Δ.1297/1972 αποφάσισαν την συγχώνευση των εταιριών τους και τη σύσταση μίας ανώνυμης εταιρίας. Έστω, ότι οι δύο εταιρίες συνέταξαν τους παρακάτω δύο προσωρινούς ισολογισμούς της 31/05/2006, με βάση την απογραφή της 31/05/2005 με τους οποίους διενήργησε η επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20 την εκτίμηση της περιουσιακής κατάστασης της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε., κατά την 31/05/2006 :

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ε.Π.Ε. ΤΗΣ 31/05/2006					
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
	Λογιστική Αξία	Αξία Επιτροπής Άρθρου 9		Λογιστική Αξία	Αξία Επιτροπής Άρθρου 9
Οικόπεδα	1.000,00	5.000,00	Εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00	10.000,00
Κτίριο	6.000,00	9.000,00	Τακτικό Αποθεματικό	3.000,00	3.000,00
Αποσβ.κτιρίων	-4.000,00		Αφορ.Αποθεματικό	16.000,00	16.000,00
Μηχανήματα	5.000,00	4.000,00	Κέρδη εις νέο	2.500,00	2.500,00
Αποσβ.μηχανήμ.	-2.000,00		Αποτελέσμ. περιόδου	500,00	500,00
Αποθέματα	10.000,00	10.000,00	Υπεραξία Ν.3291/04	-	10.000,00
Πελάτες	18.000,00	16.000,00	Προμηθευτές	8.000,00	8.000,00
Διαθέσιμα	6.000,00	6.000,00			
Σύνολο	40.000,00		Σύνολο	40.000,00	

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ο.Ε. ΤΗΣ 31/05/2006					
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
	Λογιστική Αξία	Αξία Επιτροπής Άρθρου 9		Λογιστική Αξία	Αξία Επιτροπής Άρθρου 9
Έπιπλα	3.000,00	1.500,00	Εταιρικό Κεφάλαιο	8.000,00	8.000,00
Αποσβ.επίπλων	-2.500,00		Αποτελέσμ. περιόδου	2.000,00	2000,00
Αποθέματα	15.000,00	10.000,00	Υπεραξία Ν.3291/04	-	1.000,00
Πελάτες	3.000,00	3.000,00	Προμηθευτές	10.000,00	10.000,00
Διαθέσιμα	1.500,00	1.500,00			
Σύνολο	20.000,00		Σύνολο	20.000,00	

Β. ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΕΣΟΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Καταχώρηση καταστατικού της Α.Ε. με ημερομηνία 31/07/06 στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της Νομαρχίας. Την ημερομηνία αυτή η Ανώνυμη εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα ενώ η Ε.Π.Ε. και η Ο.Ε. δεν υφίστανται πλέον.

Όλες οι πράξεις μετά την ημερομηνία προσωρινού ισολογισμού (31/05/2006) και μέχρι την χρονική στιγμή που η ανώνυμη εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα (31/07/2006) γίνονται για λογαριασμό της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε. Πραγματοποιείται απογραφή στις 31/07/2006 (ημερομηνία σύστασης της Α.Ε.) η οποία στην συνέχεια καταχωρείται στα θεωρημένα βιβλία απογραφών της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε.

Γ. ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΕΛΙΚΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Συντάσσονται οι τελικοί ισολογισμοί 31/07/2006 (ημερομηνία σύστασης Α.Ε.) της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε. Οι ισολογισμοί αυτοί αφορούν την διαχειριστική χρήση 01/01-31/05/2006 και τις οικονομικές πράξεις της μεταβατικής περιόδου από 01/06/2006 έως 31/07/2006. Όπως γίνεται αντιληπτό για την αποφυγή σύνταξης προσωρινού ισολογισμού η ημερομηνία του ισολογισμού είναι προτιμότερο να συμπίπτει με αυτήν του κλεισίματος της διαχειριστικής

περιόδου, έτσι ώστε ο ισολογισμός που θα συνταχθεί στις 31/12 να αποτελεί στην ουσία ισολογισμό του οποίου τα στοιχεία θα εκτιμήσει η επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20.

Έτσι για τη χρήση από 01/01/2006 έως 31/07/2006 η Ε.Π.Ε. και η Ο.Ε. θα προσδιορίσουν αρχικά τα αποτελέσματα της περιόδου αυτής, ώστε να υποβληθεί δήλωση φόρου εισοδήματος, υπολογίζοντας αποσβέσεις και της περιόδου από 01/06/2006 έως 31/07/2006. Οι συνολικές αποσβέσεις έως της 31/05/2006, δηλαδή μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του προσωρινού ισολογισμού δε θα εμφανιστούν στον τελικό ισολογισμό της 31/07/2006 ενώ οι αποσβέσεις του μεταβατικού σταδίου της 01/06/2006 έως 31/07/2006 θα εμφανιστούν στο τελικό ισολογισμό της 31/07/2006.

Μετά τον υπολογισμό αποτελεσμάτων της περιόδου 01/01/2006 έως 31/07/2006 για να συνταχθεί ο τελικός ισολογισμός της 31/07/2006, θα πρέπει τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού να προσαρμοστούν στις αξίες της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20 με τις παρακάτω λογιστικές εγγραφές στα βιβλία της Ε.Π.Ε.:

Ε.Π.Ε.		
	Χρέωση	Πίστωση
11.99 Αποσβεσθέντα κτίρια	4.000,00	
12.99 Αποσβεσθέντα μηχανήματα	2.000,00	
11.00 Κτίρια		4.000,00
12.00 Μηχανήματα		2.000,00
<i>(Αντιλογισμός Αποσβεσθέντων έως 31/05/2006)</i>		
10.00 Οικόπεδα	4.000,00	
11.00 Κτίριο	7.000,00	
12.00 Μηχανήματα	1.000,00	
41.96 Υπεραξία Ν.3291/04		12.000,00
<i>(Υπεραξία παγίων με βάση την έκθεση της Επιτροπής του άρθρου 9)</i>		
41.96 Υπεραξία Ν.3296/04	2.000,00	
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		2.000,00
<i>(Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων με βάση την έκθεση της Επιτροπής του άρθρου 9)</i>		
14.99 Αποσβεσθέντα έπιπλα	2.500,00	
14.00 Έπιπλα		2.500,00
<i>(Αντιλογισμός αποσβεσθέντων έως 31/05/2006)</i>		
14.00 Έπιπλα	1.000,00	
41.96 Υπεραξία Ν.3296/04		1.000,00

Υποθέτουμε ότι οι κινήσεις του μεσοδιαστήματος από 01/06/2006 έως 31/07/2006 απεικονίζεται στο παρακάτω ισοζύγιο :

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 01/06-31/07/2006				
Λογαριασμοί	Ε.Π.Ε		Ο.Ε	
	Χρεώσεις	Πιστώσεις	Χρεώσεις	Πιστώσεις
Αποσβεσθέντα πάγια		175,00		100,00
Α' ύλες	5.000,00			
Πελάτες	3.000,00		2.200,00	
Διαθέσιμα	2.000,00		3.000,00	
Προμηθευτές		4.000,00		3.000,00
Αμοιβές Προσωπικού	2.000,00		1.000,00	
Αποσβέσεις	175,00		100,00	
Διάφορα έξοδα	1.000,00		800,00	
Πωλήσεις προϊόντων		9.000,00		4.000,00
	13175,00	13.175,00	7.100,00	7.100,00

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ Ε.Π.Ε 01/06-31/07/2006	
Κτίριο : $6.000 \times 5\% \times 2/12 =$	50
Μηχάνημα : $5.000 \times 15\% \times 2/12 =$	125
Σύνολο	175

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ Ο.Ε 01/06-31/07/2006	
Έπιπλα : $3.000 \times 20\% \times 2/12$	100

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 01/06-31/07/2006		
	Ε.Π.Ε	Ο.Ε.
Πωλήσεις	9.000,00	4.000,00
Μείον : Κόστος εσόδων		
Αρχικά αποθέματα	10.000,00	15.000,00
Αγορές	5.000,00	0,00
Αποθέματα λήξης	11.000,00	13.000,00
Αμοιβές προσωπικού	2.000,00	1.000,00
Αποσβέσεις	175,00	100,00
Διάφορα έξοδα	1.000,00	800,00
Αποτέλεσμα	1.825,00	100,00

Όσον αφορά την τύχη του αποτελέσματος του μεσοδιαστήματος (01/06/2006 – 31/07/2006), θα πρέπει αφού προκύπτει κέρδος, να εφαρμοστούν οι διατάξεις του καταστατικού και της φορολογικής νομοθεσίας και να μεταφερθεί σε λογαριασμούς των εταίρων, εκτός εάν υπάρχουν ακάλυπτες ζημιές, οπότε διατίθενται για την απόσβεση των ζημιών. Εάν όμως το αποτέλεσμα στο διάστημα αυτό είναι ζημιογόνο, τότε η ζημία αυτή πρέπει να καλυφθεί από τους εταίρους των συγχωνευομένων εταιριών.

Οι τελικοί ισολογισμοί της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε. συντάσσονται με ημερομηνία 31/07/2006 και έχουν ως εξής :

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ε.Π.Ε. ΤΗΣ 31/07/2006			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Οικόπεδα	5.000,00	Εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00
Κτίριο	9.000,00	Τακτικό Αποθεματικό	3.000,00
Αποσβ.κτιρίων	-50,00	Αφορ.Αποθεματικό	16.000,00
Μηχανήματα	4.000,00	Κέρδη εις νέο	2.500,00
Αποσβ.μηχανήμ.	-125,00	Κέρδη 1/1/06-31/5/06	500,00
Αποθέματα	11.000,00	Κέρδη 1/6/06-31/7/06	1.825,00
Πελάτες	21.000,00	Υπεραξία Ν.3296/04	10.000,00
Μείον : Προβλέψεις	-2.000,00		
Διαθέσιμα	8.000,00	Προμηθευτές	12.000,00
Σύνολο	55.825,00	Σύνολο	55.825,00

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ο.Ε. ΤΗΣ 31/07/2006			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Έπιπλα	1.500,00	Εταιρικό κεφάλαιο	8.000,00
Αποσβ. επίπλων	-100,00	Κέρδη 1/1/06-31/5/06	2.000,00
Αποθέματα	13.000,00	Κέρδη 1/6/06-31/7/06	100,00
Πελάτες	5.200,00	Υπεραξία Ν.3296/04	1.000,00
Διαθέσιμα	4.500,00	Προμηθευτές	13.000,00
Σύνολο	24.100,00	Σύνολο	24.100,00

Δ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Οι συγχωνευόμενες εταιρίες Ε.Π.Ε. και Ο.Ε. θα πρέπει να υποβάλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος εντός τεσσεράμισι μηνών και τρεισήμισι μηνών αντίστοιχα από την ημερομηνία καταχώρησης της εγκριτικής απόφασης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών (σύσταση Α.Ε. 31/07/2006). Επίσης, θα πρέπει να υποβάλουν και εκκαθαριστική δήλωση Φ.Π.Α. εντός εκατόν τριάντα ημερών από την ανωτέρω ημερομηνία.

Ε. ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ Ε.Π.Ε. ΚΑΙ ΤΗΣ Ο.Ε.

Οι εγγραφές κλεισίματος της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε. που θα πραγματοποιηθούν έχουν ως εξής :

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ Ε.Π.Ε.		
	Χρέωση	Πίστωση
Ισολογισμός Κλεισίματος	58.000,00	
Οικόπεδο		5.000,00
Κτίριο		9.000,00
Μηχάνημα		4.000,00
Αποθέματα		11.000,00
Πελάτες		21.000,00
Διαθέσιμα		8.000,00
<i>(Κλείσιμο Ενεργητικών Στοιχείων)</i>		
Αποσβεσμένα Κτίρια	50,00	
Αποσβεσμένα Μηχανήματα	125,00	
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	2.000,00	
Προμηθευτές	12.000,00	
Ισολογισμός Κλεισίματος		14.175,00
<i>(Κλείσιμο Παθητικών Στοιχείων)</i>		
Εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00	
Τακτικό Αποθεματικό	3.000,00	

Κέρδη εις νέο & περιόδου (01/01-31/05/2006)	3.000,00	
Υπεραξία Ν.3296/04	10.000,00	
Λογ.εταίρων		26.000,00
<i>(Εισφερόμενο κεφάλαιο των συγχωνευόμενων εταιριών)</i>		
Κέρδη περιόδου (01/06-31/07/2006)	1.825,00	
Αφορολόγητα αποθεματικά	16.000,00	
Λογ.εταίρων	26.000,00	
Ισολογισμός Κλεισίματος		43.825,00
<i>(Εισφορά καθαρής θέσης συγχωνευόμενων εταιριών και παράδοση μετοχών της συνιστώμενης Α.Ε. στους εταίρους)</i>		

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ Ο.Ε.

	Χρέωση	Πίστωση
Ισολογισμός Κλεισίματος	24.200,00	
Έπιπλα		1.5000,00
Αποθέματα		13.000,00
Πελάτες		5.200,00
Διαθέσιμα		4.500,00
<i>(Κλείσιμο Ενεργητικών Στοιχείων)</i>		
Αποσβεσμένα Έπιπλα	100,00	
Προμηθευτές	13.000,00	
Ισολογισμός Κλεισίματος		13.100,00
<i>(Κλείσιμο Παθητικών Στοιχείων)</i>		
Εταιρικό κεφάλαιο	8.000,00	
Κέρδη περιόδου (01/01-31/05/2006)	2.000,00	
Υπεραξία Ν.3296/04	1.000,00	
Λογ.εταίρων		11.000,00
<i>(Εισφερόμενο κεφάλαιο των συγχωνευόμενων εταιριών)</i>		
Κέρδη περιόδου (01/06-31/07/2006)	100,00	
Λογ.εταίρων	11.000,00	
Ισολογισμός Κλεισίματος		11.100,00
<i>(Εισφορά καθαρής θέσης συγχωνευόμενων εταιριών και παράδοση μετοχών της συνιστώμενης Α.Ε. στους εταίρους)</i>		

ΣΤ. ΤΥΧΗ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Ε.Π.Ε. ΚΑΙ ΤΗΣ Ο.Ε.

Η υπεραξία που προκύπτει από την μετατροπή απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος μέχρι της διαλύσεως της νέας εταιρίας και με την προϋπόθεση ότι θα καταχωρείται σε ιδιαίτερους λογαριασμούς (τάξεως). Η υπεραξία εάν κεφαλαιοποιηθεί θα εμφανιστεί στο λογαριασμό κεφαλαίου, διαφορετικά εάν δεν κεφαλαιοποιηθεί ή κεφαλαιοποιηθεί μέρος αυτής, η μη κεφαλαιοποιηθείσα υπεραξία θα εμφανιστεί σε λογαριασμό ιδίων κεφαλαίων 41.96 «Υπεραξία συγχωνεύσεως με βάση το άρθρο 18 του Ν.3296/04».

Επίσης, εφόσον ισχύουν οι αντίστοιχες διατάξεις του Ν.Δ.1297/72 δίνεται η δυνατότητα της μεταφοράς των αφορολόγητων αποθεματικών σε ιδιαίτερους λογαριασμούς της νέας εταιρίας, εκτός εάν κεφαλαιοποιήσει αυτά με την καταβολή του αναλογούντος φόρου εισοδήματος. Επίσης, εάν υφίσταται ακάλυπτη αξία επενδύσεων του Ν.1892/90 ή Ν.2601/98 ή άλλου αναπτυξιακού νόμου, δικαιούται η νέα εταιρία (Α.Ε.) να σχηματίσει αφορολόγητα αποθεματικά.

Ζ. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΙΣΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Ως εισφερόμενο κεφάλαιο μπορεί να θεωρηθεί η καθαρή θέση της συγχωνευόμενων εταιριών (με εξαίρεση «τα μη κεφαλοποιούμενα αποθεματικά»), πλην όμως για τα μη φορολογηθέντα αποθεματικά θα καταβληθεί ο φόρος εισοδήματος.

Έτσι, για την συμπλήρωση του κατώτατου ορίου του κεφαλαίου που απαιτείται για την νέα εταιρία Α.Ε., θα πρέπει να καταβληθούν μετρητά από τους παλιούς εταίρους ή νέους τρίτους, ποσό 163.000 ευρώ.

Η. ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ Α.Ε.

Οι εγγραφές ανοίγματος που θα πραγματοποιηθούν στα βιβλία της ανώνυμης εταιρίας έχουν ως εξής :

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ Α.Ε		
	Χρέωση	Πίστωση
Μέτοχοι	200.000,00	
Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο (Εγγραφή Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε.)		200.000,00
Οικόπεδο	5.000,00	
Κτίριο	9.000,00	
Μηχάνημα	4.000,00	
Αποθέματα	11.000,00	
Πελάτες	21.000,00	
Διαθέσιμα	8.000,00	
Αποσβεσμένα κτίρια		50,00
Αποσβεσμένα μηχανήματα		125,00
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		2.000,00
Προμηθευτές		12.000,00
Κέρδη περιόδου (01/06-31/07/2006)		1.825,00
Αφορ.αποθεματικά		16.000,00
Μέτοχοι		26.000,00
(Μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων Ε.Π.Ε.)		
Οφειλόμενο Μ.Κ.	26.000,00	
Καταβλημένο Μ.Κ.		26.000,00
(Καταβλημένο Μ.Κ. από εισφορά περιουσιακών στοιχείων Ε.Π.Ε.)		
Έπιπλα	1.500,00	
Αποθέματα	13.000,00	
Πελάτες	5.200,00	
Διαθέσιμα	4.500,00	
Προμηθευτές		13.000,00
Αποσβεσμένα έπιπλα		100,00
Κέρδη περιόδου (01/06-31/07/2006)		100,00
Μέτοχοι		11.000,00
(Μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων Ο.Ε.)		
Οφειλόμενο	11.000,00	
Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο		11.000,00
(Καταβλημένο Μ.Κ. από εισφορά περιουσιακών στοιχείων Ο.Ε.)		
04 Υπεραξία συγχώνευση	11.000,00	
08 Υπεραξία συγχώνευσης		11.000,00

Μετά τις καταχωρήσεις της 01/08/2006 η Α.Ε. προβαίνει σε απογραφή (είναι στην ουσία η ενοποίηση αυτής που είναι καταχωρημένη στα βιβλία της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε. την 31/07/2005) και στην σύνταξη του ισολογισμού έναρξης, με αντίστοιχη καταχώρηση στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμού.

Θ. ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Α.Ε. ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΨΗ Α.Φ.Μ. ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά το μεσοδιάστημα από τη σύσταση της νέας εταιρίας και μέχρι τη θεώρηση των βιβλίων και στοιχείων της, μπορούν οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν τα στοιχεία τους για τις συναλλαγές που πραγματοποιεί η νέα εταιρία, για διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριάντα ημερών, και οι οποίες συναλλαγές καταχωρούνται αναλυτικά στα βιβλία της με βάση τα εν λόγω παραστατικά των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων⁴⁶.

Οι λογιστικές πράξεις από 01/08/06 έως 06/08/06 καταχωρούνται στα βιβλία της Ε.Π.Ε. και της Ο.Ε. μετά το κλείσιμο τους στις 31/07/2006, έτσι ώστε αυτές οι πράξεις να μεταφερθούν συγκεντρωτικά στην ανώνυμη εταιρία. Σημειώνουμε ότι, η Ε.Π.Ε. και η Ο.Ε. θα υποβάλουν συγκεντρωτικές καταστάσεις πελατών-προμηθευτών για την περίοδο από 01/01/2006 έως 06/08/2006.

Ι. ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ Α.Ε.

Εάν υποθέσουμε ότι η χρήση λήγει την 31/12/2006 στα πάγια που εισφέρθηκαν, θα διενεργηθούν αποσβέσεις με τους ισχύοντες συντελεστές του Π.Δ.299/2003 και στις αξίες που προσδιόρισε η επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20 για το διάστημα από 01/08/2006 έως 31/12/2006, δηλαδή :

- Αποσβέσεις κτιρίων : $9.000 \times 5\% \times 5/12 = 187,50$
- Αποσβέσεις Μηχανημάτων : $4.000 \times 15\% \times 5/12 = 250$
- Αποσβέσεις επίπλων : $1.500 \times 20\% \times 5/12 = 125$
- Σύνολο : $562,50$

Επειδή η ανωτέρω ανώνυμη εταιρία προήρθε από συγχώνευση του Ν.3296/04, όπου τα πάγια των συγχωνευόμενων εταιριών εκτιμήθηκαν από την επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20, με αποτέλεσμα για τα πάγια αυτά να προκύψει υπεραξία μετασχηματισμού 11.000 ευρώ, τα ποσά που η ανώνυμη εταιρία μπορεί να εκπέσει φορολογικά, υπολογίζονται σε ευρώ 179,07, ως εξής :

ΚΤΙΡΙΑ		
Αναπόσβεστη αξία κτιρίων		2.000,00
Πλέον : Αναλογία στην υπεραξία (Αναπόσβεστη αξία / Αξία κτήσης X Υπεραξία = 2.000 / 6.000 X 7.000)		2.333,33
Αξία για φορολογικές αποσβέσεις		4.333,33
Φορολογική Απόσβεση	$4.333,33 \times 5\% \times 5/12 =$	90,27
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ		
Αναπόσβεστη αξία κτιρίων		3.000,00
Πλέον : Αναλογία στην υπεραξία (Αναπόσβεστη αξία / Αξία κτήσης X Υπεραξία = 3.000 / 5.000 X 1.000)		600,00
Αξία για φορολογικές αποσβέσεις		3.600,00
Φορολογική Απόσβεση	$3.600 \times 15\% \times 5/12 =$	225,00
ΕΠΙΠΛΑ		
Αναπόσβεστη αξία κτιρίων		500,00
Πλέον : Αναλογία στην υπεραξία (Αναπόσβεστη αξία / Αξία κτήσης X Υπεραξία = 500 / 3.000 X 1.000)		166,67
Αξία για φορολογικές αποσβέσεις		666,67
Φορολογική Απόσβεση	$666,67 \times 20\% \times 5/12 =$	52,20
Σύνολο Φορολογικά Εκπιπτόμενων Αποσβέσεων		370,47

ΙΑ. ΛΟΙΠΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ

Τα εισφερόμενα ακίνητα απαλλάσσονται από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται από την Ε.Π.Ε. κατά το χρόνο συγχώνευσης και θα χρησιμοποιούνται από τη συνιστώμενη Α.Ε. από μία πενταετία από το χρόνο σύστασης. Επίσης ισχύουν απαλλαγές για τα τέλη δημοσίευσης στο Μ.Α.Ε. Η Ανώνυμη Εταιρία θα καταβάλει Φόρο Συγκέντρωσης Κεφαλαίου επί της διαφοράς του κεφαλαίου, εξαιρουμένων των κεφαλοποιημένων κερδών και αποθεματικών, δηλαδή $174.000,00 \times 1\% = 1.740$.

⁴⁶ Απόφαση Υπ.Οικονομικών 1055240/439/0015/ΠΟΛ.1131/9.5.95

ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο διάσπαση εταιρίας εννοείται η πράξη με την οποία μία ανώνυμη εταιρία, χωρίς να περάσει από το στάδιο της εκκαθάρισης και χωρίς να γίνει διανομή της περιουσίας της, λύεται και όλα τα περιουσιακά της στοιχεία μεταβιβάζονται σε άλλες υφιστάμενες ή συνιστώμενες ανώνυμες εταιρίες⁴⁷. Επομένως, όταν αναφερόμαστε σε διάσπαση εταιρίας, μπορούμε να μιλήσουμε αποκλειστικά και μόνο για διάσπαση ανώνυμης εταιρίας.

Ανάλογα, με την κατάσταση της εταιρία στην οποία μεταβιβάζονται τα περιουσιακά στοιχεία της διασπώμενης εταιρίας, έχουμε τις ακόλουθες περιπτώσεις διασπάσεως :

- α) διάσπαση με απορρόφηση, όπου μία ανώνυμη εταιρία, η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες το σύνολο της περιουσίας της έναντι μετοχών που εκδίδουν οι ανώνυμες εταιρίες που λαμβάνουν την περιουσία της, και ενδεχομένως, ενός ποσού σε μετρητά, για συμψηφισμό ενός μέρους μετοχών, που δικαιούνται και το οποίο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που αποδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρίας και αθροιστικά, οι μετοχές και τα μετρητά, όχι μεγαλύτερο από την καθαρή θέση της διασπώμενης εταιρίας,
- β) διάσπαση με σύσταση νέων εταιριών, όπου μία ανώνυμη εταιρία λύεται, η οποία χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει το σύνολο της περιουσίας της σε άλλες ανώνυμες εταιρίες, που συνιστώνται ταυτόχρονα με την λύση, έναντι μετοχών που εκδίδουν οι ανώνυμες εταιρίες που λαμβάνουν την περιουσία της, και ενδεχομένως, ενός ποσού σε μετρητά, για συμψηφισμό ενός μέρους μετοχών, που δικαιούνται και το οποίο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που αποδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρίας και αθροιστικά, οι μετοχές και τα

⁴⁷ Άρθρο 81 του Κ.Ν.2190/20

μετρητά, όχι μεγαλύτερο από την καθαρή θέση της διασπώμενης εταιρίας, και

- γ) διάσπαση με απορρόφηση και με σύσταση νέων εταιριών, όπου η περιουσία της εταιρίας που λύεται μεταβιβάζεται τόσο σε υπάρχουσες ανώνυμες εταιρίες, όσο σε συνιστώμενες, με το αντίτιμο που περιγράφηκε στις παραπάνω περιπτώσεις.

Πρέπει, ωστόσο να τονιστεί, ότι αν μία διάσπαση γίνει με βάση τις διατάξεις του Ν.2166/93, η περιουσία της διασπώμενης εταιρίας μπορεί να μεταβιβαστεί μόνο σε λειτουργούσα ανώνυμη εταιρία, προκειμένου να έχει η εταιρία τις φοροαπαλλαγές που προβλέπονται, δηλαδή, ο Ν.2166/93 μπορεί να εφαρμοστεί μόνο σε διασπάσεις με απορρόφηση.

Βασική προϋπόθεση για την διάσπαση, είτε αυτή γίνεται βάσει των διατάξεων του Ν.2166/93, είτε του Ν.Δ.1297/72, είναι, το κεφάλαιο των επωφελούμενων από τη διάσπαση εταιριών να ανέρχεται τουλάχιστον σε 300.000 ευρώ,

Η διαδικασία για τη διάσπαση ανώνυμης εταιρίας, είτε είναι με απορρόφηση, είτε με σύσταση νέων, είτε ακόμα με απορρόφηση και σύσταση νέων, είναι η ίδια, και ανάλογη προς τη διαδικασία συγχωνεύσεων ανωνύμων εταιριών και συνοπτικά είναι η ακόλουθη :

- 1) κατάρτιση, από τα διοικητικά συμβούλια, σχεδίου συμβάσεως διασπάσεως, το οποίο καταχωρείται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της οικείας νομαρχίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθώς και κατάρτιση λεπτομερούς επεξηγηματικής έκθεσης για το οικονομικό και νομικό πλαίσιο του σχεδίου σύμβασης,
- 2) κατόπιν κοινής αίτησης των εταιριών που μετέχουν στη διάσπαση, σύσταση επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20, που συντάσσει έκθεση εκτίμησης των περιουσιακών στοιχείων και εκφράζει γνώμη για το σχέδιο συμβάσεως διάσπασης,
- 3) δημοσίευση του σχεδίου συμβάσεως διάσπασης σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα, εντός δέκα ημερών από την καταχώρησή του στα Μητρώα Ανωνύμων Εταιριών, προκειμένου να ξεκινήσει η δίμηνη προθεσμία εμφάνισης των πιστωτών, που έχουν δικαίωμα να ζητήσουν επαρκείς εγγυήσεις ή να προβάλουν έγγραφες αντιρρήσεις,

- 4) έγκριση της σύμβασης από τις γενικές συνελεύσεις των εταιριών που συμμετέχουν στη διάσπαση,
- 5) κατάρτιση και υπογραφή ενώπιον συμβολαιογράφου της σύμβασης διασπάσεως, η οποία περιλαμβάνει και τα καταστατικά των ανωνύμων εταιριών που προκύπτουν από τη διάσπαση, ενώ επισυνάπτονται τα πρακτικά των συνελεύσεων που ενέκριναν τη διάσπαση και υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 ότι, είτε δεν προβλήθηκαν αντιρρήσεις εκ μέρους των πιστωτών, είτε ότι επιλύθηκαν,
- 6) έγκριση της συμβάσεως διασπάσεως από την οικεία νομαρχία, η οποία καταχωρείται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Με την ολοκλήρωση των παραπάνω διαδικασιών, επέρχονται και τα νόμιμα αποτελέσματα της διασπάσεως που καθιστούν την ή τις επωφελούμενες εταιρίες καθολικές διαδόχους, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, των διασπώμενων εταιριών.

CASE - STUDY : ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Alpha ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1879 ως εμπορική επιχείρηση στην Καλαμάτα από τον Ιωάννη Κωστόπουλο. Το 1918 το τραπεζικό τμήμα αυτής της επιχείρησης μετονομάστηκε σε « Τράπεζα Καλαμών». Το 1924 μεταφέρθηκε στην Αθήνα και ονομάστηκε « Τράπεζα Ελληνικής Εμπορικής Πίστεως», επωνυμία η οποία άλλαξε σε «Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως» το 1947, σε «Τράπεζα Πίστεως» το 1972 και σε « Alpha Τράπεζα Πίστεως» το 1994.

Η Τράπεζα γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες. Πέρα από την προσφορά απλών τραπεζικών υπηρεσιών και προϊόντων, εξελίχθηκε σε έναν ολοκληρωμένο όμιλο παροχής οικονομικών υπηρεσιών, όπως χρηματοδοτικές, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, υπηρεσίες επενδύσεων, παροχής υπηρεσιών, ασφαλίσεων, κτηματικές και ξενοδοχειακές.

Το 1999 η Alpha Τράπεζα Πίστεως πραγματοποίησε την εξαγορά του 51% των μετοχών της Ιονικής Τραπεζής. Στις 11 Απριλίου 2000 εγκρίθηκε η συγχώνευση της Ιονικής Τραπεζής με απορρόφηση από την Alpha Τράπεζα Πίστεως κι έτσι προέκυψε η νέα διευρυμένη Τράπεζα που ονομάζεται Alpha Bank, η οποία αποτελεί σήμερα τη δεύτερη σε μέγεθος Τράπεζα στην Ελλάδα.

Οι λόγοι που οδήγησαν σε αυτή τη συγχώνευση ήταν ποικίλοι, αλλά ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθοι.

Αρχικά, το νέο σχήμα των δύο τραπεζών, θεωρούταν ότι θα είναι σε θέση να εκμεταλλευθεί καλύτερα τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται, διαθέτοντας πλέον ένα μερίδιο αγοράς της τάξεως του 20%, το οποίο αναμενόταν να φτάσει και το 24%, μερίδιο το οποίο πρόσδιδε ένα εξαιρετικό προβάδισμα στον συνδυασμό Alpha Τράπεζας Πίστεως και Ιονικής έναντι των άλλων ιδιωτικών εμπορικών τραπεζών στην Ελλάδα. Παράλληλα θα δινόταν η ευκαιρία στην Alpha Bank να χρησιμοποιήσει το διευρυμένο πλέον δίκτυο διανομής για την προώθηση και αύξηση των πωληθέντων υπηρεσιών τους.

Επίσης αξιοσημείωτο ήταν το γεγονός ότι στα πλαίσια της ένταξης στην χώρας μας στη ζώνη του ευρώ, το ύψος των επιτοκίων θα καθοριζόταν πλέον από την Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα, γεγονός που θα σήμαινε την συμπίεση τους σε σύγκριση με το επίπεδο τους πριν την ένταξη. Η συγχώνευση και η συνδυασμένη χρήση των δικτύων των δύο τραπεζών αποτελούσε ένα σημαντικό εργαλείο αντιμετώπισης αυτής της κατάστασης.

A. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η ομοιομορφία της λειτουργίας των δύο Τραπεζών αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση της συγχωνεύσεως, για αυτό ήδη από το 1999 άρχισαν να εφαρμόζονται όμοιες διαδικασίες λήψεως αποφάσεων. Έτσι λοιπόν οι καθυστερήσεις, η διαχείριση διαθεσίμων, το προσωπικό, η επιθεώρηση και η μηχανογράφηση της Ιονικής και Λαϊκής Τραπέζης συντονίζονταν υπό την επίβλεψη ανωτέρων στελεχών της Alpha Τραπέζης Πίστεως, ώστε να εναρμονισθούν με όσα ίσχυαν στον Όμιλο. Παράλληλα, άρχισε η τοποθέτηση στελεχών της Ιονικής και Λαϊκής Τραπέζης σε Διευθύνσεις της Alpha Τραπέζης Πίστεως.

Κατά τη μεταβατική περίοδο μέχρι τη συγχώνευση το Διοικητικό Συμβούλιο της Ιονικής Τραπέζης ήταν 11μελές και αποτελούταν από τα επτά μέλη της Γενικής Διευθύνσεως της Alpha Τραπέζης Πίστεως και 4 ανώτερα στελέχη της Alpha Τραπέζης Πίστεως.

Ακόμη, όσον αφορά το υπεράριθμο προσωπικό που δημιουργήθηκε στις Κεντρικές Υπηρεσίες, η αξιοποίηση του ξεκίνησε με την ανακατανομή του στο δίκτυο και στις θυγατρικές εταιρίες όπου υπήρχαν ανάγκες.

Αναφορικά με το δίκτυο των καταστημάτων πωλήθηκε το Κατάστημα Λονδίνου της Ιονικής και Λαϊκής Τραπέζης στην Εμπορική Τράπεζα εξαιτίας της ήδη ισχυρής παρουσίας του ομίλου Alpha στο Λονδίνο.

B. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η εξαγορά του 51% της Ιονικής Τράπεζας μέσα στο 1999 και η ολοκλήρωση της συγχώνευσης των δύο τραπεζών στις 25/4/2000 αποτέλεσε

την απαρχή της δημιουργίας ενός μεγάλου, εύρωστου και δυναμικού ιδιωτικού ελληνικού ομίλου, ικανού να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στον εγχώριο και διεθνή ανταγωνισμό, μέσα στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης και των διεθνών αγορών κεφαλαίου. Τα κυριότερα αποτελέσματα αυτής της συγχώνευσης αναλύονται ως εξής:

- Εναρμόνιση της λειτουργίας των δύο τραπεζών και ο συνδυασμός τους, έτσι ώστε να προσφέρουν καλύτερη ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ανταλλαγή γνώσεων και ποικιλία προσφερόμενων υπηρεσιών με αποτέλεσμα την αύξηση των πωλήσεων και των εσόδων. Συγκεκριμένα η νέα ενοποιημένη τράπεζα στηρίχθηκε στην ικανότητα πραγματοποίησης πωλήσεων μέσω του δικτύου της Ιονικής, κυρίως στους τομείς των καρτών, των στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων, των αποταμιευτικών προϊόντων, των αμοιβαίων κεφαλαίων και των ασφαλειών. Υιοθετήθηκε ως κοινή πολιτική χορηγήσεων, αυτή που ακολουθεί η Alpha, η οποία χρησιμοποιεί αυστηρές διαδικασίες παρακολούθησεων, καθυστερήσεων και επισφαλών απαιτήσεων. Επιπλέον, ενισχύθηκε η εκμετάλλευση σύνθετων πωλήσεων στους τομείς των χρηματιστηριακών συναλλαγών, διαθέσεως ομολόγων, leasing, factoring, χρηματοοικονομικών συμβουλών και επενδυτικών προϊόντων.
- Τα καταστήματα του ομίλου διπλασιάστηκαν κατά το 1999 φτάνοντας τα 438, ενώ σήμερα ανέρχονται περίπου στα 450.
- Σημειώθηκε αύξηση του μεριδίου αγοράς του ομίλου, το οποίο διαμορφώθηκε στο 18% της συνολικής ελληνικής τραπεζικής αγοράς το 1998, κάνοντας την Alpha Bank τη δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα επί του συνόλου των ελληνικών τραπεζών, μετά την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, (με τη Eurobank/Τράπεζα Εργασίας και την Εμπορική Τράπεζα να μοιράζονται, περίπου, την τρίτη θέση) και μια από τις 80 μεγαλύτερες της Ευρώπης. Τα μερίδια της ελληνικής τραπεζικής αγοράς επί του συνόλου του ενεργητικού κατά τα έτη 1995-98 παρουσιάζονται στον Πίνακα 1 στη σελίδα που ακολουθεί.

Πίνακας 1 : Μερίδια Αγοράς στο Σύνολο των Εμπορικών Τραπεζών

Α/Α	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
		1998	1997	1996	1995
1	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	35,5%	39,2%	39,1%	41,9%
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	35,5%	31,2%	31,0%	33,1%
	ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	...	8,0%	8,1%	8,9%
2	ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΡΗΑ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ	17,9%	18,0%	16,8%	15,7%
	ΑΛΡΗΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ	12,4%	11,0%	10,2%	8,9%
	ΙΟΝΙΚΗ & ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	5,5%	7,0%	6,7%	6,8%
3	ΟΜΙΛΟΣ ΕFG EUROBANK	10,1%	8,3%	7,8%	7,9%
	EFG EUROBANK	3,8%	2,2%	1,9%	1,8%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	5,1%	4,5%	4,1%	4,3%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΡΗΤΗΣ	1,2%	1,3%	1,4%	1,3%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ	...	0,4%	0,4%	0,4%
4	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	9,7%	9,8%	10,9%	11,5%
5	ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	5,5%	3,9%	2,3%	2,0%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	2,0%	1,0%	0,7%	0,6%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	1,9%	1,6%	1,6%	1,4%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ	1,5%	1,1%	0,9%	0,9%
	ΠΕΙΡΑΙΩΣ PRIME BANK	0,1%	0,2%	0,4%	0,6%
6	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	1,5%	1,3%	1,4%	1,4%
7	ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ & ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	1,3%	0,9%	0,9%	0,9%
	ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,8%	0,4%	0,4%	0,4%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
8	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,6%	0,6%	0,5%	0,3%
9	ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	0,6%	0,4%	0,4%	0,4%
10	ΔΩΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	83,0%	82,6%	80,2%	82,2%
	ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	17,0%	17,4%	19,8%	17,8%
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

- Μείωση του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών με την αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας που προέκυψαν από τη συγχώνευση. Η δημιουργία

συνεργιών μεταξύ των δύο τραπεζών οδήγησαν στην εξοικονόμηση πόρων, στη μείωση των λειτουργικών εξόδων και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, μέσω της αντικατάστασης των παράλληλων δομών διοίκησης από μία κεντρική σε κάθε τομέα. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειώσουμε ότι τα μηχανογραφικά συστήματα της Ιονικής τράπεζας τροποποιήθηκαν, έτσι ώστε να συμβαδίζουν με εκείνα της Alpha για να είναι δυνατός ο συνδυασμός των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών από τα δύο δίκτυα, πράγμα το οποίο διευκολύνει τόσο τους πελάτες, εφόσον θα μπορούν να εξυπηρετούνται από τα υποκαταστήματα και των δύο τραπεζών, όσο και τις ίδιες τις τράπεζες και τους εργαζομένους τους, δεδομένου ότι μειώνεται ο χρόνος και το κόστος για την ενημέρωση των δύο δικτύων των τραπεζών.

➤ Βελτίωση της παραγωγικότητας. Ειδικότερα, στο δίκτυο της Ιονικής, από το πρώτο εξάμηνο της εξαγοράς παρατηρήθηκε αύξηση της παραγωγικότητας των καταστημάτων κατά 10-12%, όσον αφορά τις καταθέσεις και τις χορηγήσεις ανά εργαζόμενο. Παράλληλα, η παραγωγικότητα ενισχύθηκε και από την παρουσία των καταστημάτων του ομίλου σε 86 νέες περιοχές.

➤ Αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της νέας Alpha bank. Μετά την αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδος σε A2 σύμφωνα με τη διεθνή υπηρεσία οικονομικών αξιολογήσεων Moody's, η Alpha Τράπεζα Πίστεως είναι η μόνη ελληνική τράπεζα που αναβαθμίσθηκε (και μαζί με την Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα) κατέχει πλέον την πρώτη θέση, με δείκτη A3, μεταξύ όλων των ελληνικών τραπεζών, γεγονός το οποίο εξασφαλίζει για τον όμιλο καλύτερη πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές του εξωτερικού με πολύ ευνοϊκότερους όρους.

➤ Τέλος αναφορικά με το ανθρώπινο δυναμικό της νέας ενοποιημένης τράπεζας έγινε μία προσπάθεια ομοιογενοποίησης, τόσο σε εργατικό όσο και σε διοικητικό επίπεδο και αποφεύχθηκαν οι απολύσεις. Ειδικότερα, διατηρήθηκαν οι επιχειρησιακές συμβάσεις εργασίας που είχαν υπογραφεί από την Ιονική Τράπεζα πριν την συγχώνευση, όμως έγινε και μία προσπάθεια μείωσης των συνολικών δαπανών που σχετίζονται με το προσωπικό, εφόσον ήταν υπεράριθμο, εφαρμόζοντας πρόγραμμα κινήτρων εξόδου προσωπικού για άτομα μεγάλης ηλικίας. Σχετικά με τις προσλήψεις,

αυτές περιορίστηκαν σε προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης και η στελέχωση των υπηρεσιών με στενότητα προσωπικού καλύφθηκε μέσω εσωτερικών μετακινήσεων εργαζομένων.

Μετά την εξαγορά της Ιονικής και Λαϊκής Τραπέζης, η Alpha Τράπεζα Πίστewς έχει σήμερα το μέγεθος εκείνο που της διασφαλίζει αποφασιστικό ρόλο στις εξελίξεις και της δίνει τη δυνατότητα να συμμετάσχει με επιτυχία στο έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον που διαμορφώνεται από την ένταξη της χώρας μας στη ζώνη του Ευρώ και τις τεχνολογικές εξελίξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Όλη αυτή η κατάσταση κατέστησε τον όμιλο ιδιαίτερα ελκυστικό για ενδεχόμενες συμμαχίες και συνεργασίες, στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό.

Γ. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Αναφορικά με τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα μετά την συγχώνευση θα μελετήσουμε την πορεία διάφορων χρηματοοικονομικών μεγεθών της Alpha Τράπεζας Πίστewς, της Ιονικής – Λαϊκής Τράπεζας, αλλά και των ενοποιημένων αποτελεσμάτων τους.

Τα τελευταία χρόνια πριν την συγχώνευση παρατηρούταν μία αρνητική πορεία στην Ιονική και Λαϊκή τράπεζα στα χρηματοοικονομικά μεγέθη και στην αποτελεσματικότητα της. Η πορεία αυτή ανεστράφη και τα πρώτα της αποτελέσματα παρουσιάζονται ήδη από τις πρώτες περιόδους της συγχώνευσης. Συγκεκριμένα το πρώτο εξάμηνο του 1999 τα καθαρά έσοδα από τόκους της Ιονικής και Λαϊκής τράπεζας ανήλθαν σε 25 δις δρχ. σημειώνοντας μία αύξηση ύψους 49 % σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο του 1998, ενώ τα καθαρά έσοδα από προμήθειες αυξήθηκαν κατά 42% και ανήλθαν σε 11 δις δρχ. Την ίδια περίοδο, η Alpha τράπεζα Πίστewς, εξαιτίας της συγχώνευσης, με 99.000.000 μετοχές διαμορφώνει τη χρηματιστηριακή της αξία σε 2,1 τρις δρχ (τέλη Ιουλίου 1999), έναντι 1,1 τρις που ήταν στο τέλος του 1998.

Κατά το α' εξάμηνο του 1999 ήταν ικανοποιητική και η πορεία των βασικών μεγεθών, τόσο της Ιονικής και Λαϊκής Τράπεζας, όσο και της Alpha τράπεζας Πίστewς, σημειώνοντας σημαντική αύξηση όπως παρουσιάζεται

στον Πίνακα 2 που ακολουθεί. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μείωση που παρατηρείται στις καταθέσεις συμπεριλαμβανομένων και των γeros στην Ιονική και Λαϊκή τράπεζα, οφείλεται στην απόσυρση του καταστήματος του Λονδίνου, εξαιτίας της ήδη ισχυρής παρουσίας του ομίλου Alpha εκεί.

Πίνακας 2 :Βασικά Μεγέθη κατά το α' εξάμηνο του 1999

Α' εξάμηνο 1999	Alpha τράπεζα Πίστεως	Ιονική & Λαϊκή τράπεζα
Καταθέσεις	3,5 τρις δρχ	1,6 τρις δρχ
Ποσοστιαία μεταβολή καταθέσεων	42%	- 15%
Χορηγήσεις	2 τρις δρχ	613 δις δρχ
Ποσοστιαία μεταβολή χορηγήσεων	27%	6%

Σημείωση: η ποσοστιαία μεταβολή εκφράζεται σε σύγκριση με το α'εξάμηνο του 1998

Για να κατανοήσουμε καλύτερα τα αποτελέσματα της συγχώνευσης είναι χρήσιμο να μελετήσουμε και χρηματοοικονομικά μεγέθη του ενοποιημένου ομίλου το α' εξάμηνο του 1999, όπως αυτά διαφαίνονται στον Πίνακα 3. Παρατηρώντας την ποσοστιαία αύξηση τους εύλογα συνάγουμε ότι κατάσταση του ομίλου βελτιώθηκε αισθητά.

Πίνακας 3:Ενοποιημένα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα(α'εξάμ. 1999)

		% Μεταβολή
Μικτά Αποτ/τα Εκμεταλλεύσεως	227 δις δρχ	88%
Κέρδη μετά την αφαίρεση αναλογίας κερδών τρίτων	86 δις δρχ	100%
Σύνολο Ενεργητικού	7,4 τρις δρχ	100%
Ίδια Κεφάλαια	436 δις δρχ	103,7%

Με την άντληση νέων κεφαλαίων από την κεφαλαιαγορά, ο όμιλος Alpha κατάφερε να ενισχύσει την κεφαλαιακή βάση του και να αντισταθμίσει την επίπτωση από το τίμημα της εξαγοράς της Ιονικής και Λαϊκής τράπεζας.

Ειδικότερα ο ρόλος της τελευταίας στο ενεργητικό και τα κέρδη προ φόρων του ομίλου σε σχέση με τις υπόλοιπες εταιρίες του το πρώτο εξάμηνο του 1999 διαφαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 4 : Ενεργητικό & Κέρδη προ Φόρων Εταιριών του Ομίλου της Alpha Τραπεζής Πίστewς

Ποσά σε δισ.Δρ.	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	
	α' εξάμηνο 1999	% μεταβολή	α' εξάμηνο 1999	% μεταβολή
Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα	2.011,74	-25,8%	17,42	913,4%
Alpha Τράπεζα Λίμιτεδ	236,25	19,7%	0,89	-5,0%
Alpha Bank London	199,89	31,3%	0,73	9,4%
Alpha Επενδύσεων	130,04	129,1%	27,59	142,1%
Alpha Leasing	67,84	9,3%	1,55	53,2%
Banca Bucuresti	52,85	66,9%	1,01	65,7%
Alpha Ασφαλιστική	51,75	-	3,42	-
Alpha Χρηματιστηριακή	45,90	-25,7%	3,90	105,3%
Alpha Finance	37,69	190,4%	5,45	88,9%
Ιονική Leasing	25,69	-0,3%	-0,63	. . .
Ιονική Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις	24,38	-6,3%	0,33	230,0%
ABC Factors	23,36	40,8%	0,44	10,8%
Alpha Αστικά Ακίνητα	19,08	62,1%	0,66	8,5%
Δέλτα Πληροφορική	16,16	94,9%	1,51	72,0%
Ιονική Χρηματιστηριακή	12,72	134,0%	1,72	281,5%
Alpha Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων	12,74	108,9%	1,54	52,3%
Ιονική Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων	8,95	51,4%	4,36	85,3%
Ιονική Επενδύσεων	6,06	52,8%	1,87	134,2%
ICAP	3,77	16,4%	0,32	39,1%
Ιονική Finance	2,24	40,5%	0,45	15,9%

Σημείωση: Κατάταξη βάσει Ενεργητικού.

Με την κατάλληλη αξιοποίηση των παραγόντων κόστους και εσόδων η Alpha Bank πέτυχε κατά το πρώτο εννιάμηνο, μέχρι δηλαδή τον Σεπτέμβριο

του 1999 αύξηση της κερδοφορίας, αύξηση των χορηγήσεων της κατά 40% ετησίως και βελτίωση των καταθέσεων συμπεριλαμβανομένων των γeros κατά 39%. Τα ενοποιημένα αποτελέσματα αναφορικά με τις καταθέσεις, χορηγήσεις και διάθεσης αμοιβαίων κεφαλαίων του ομίλου στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 1999.

Πίνακας 5: Ενοποιημένα Αποτελέσματα Καταθέσεων, Χορηγήσεων και Διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων

A' Εξάμηνο 1999	Σε δρχ	Ποσοστιαία Αύξηση
Καταθέσεις	5,5 τρις	111%
Χορηγήσεις	3 τρις	21%
Διάθεση Αμοιβαίων Κεφαλαίων	267 δις	32%

Η πρόσβαση της Alpha Τράπεζας Πίστewς στη μεγάλη πελατειακή βάση της Ιονικής Τράπεζας δημιούργησε τις κατάλληλες συνθήκες για την αύξηση των πωλήσεων και της κερδοφορίας της και έθεσε τις βάσεις για την περαιτέρω εδραίωση του ομίλου στην ελληνική αγορά, πορεία η οποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα πλαίσια του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, που χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό, οι ελληνικές κυβερνήσεις έχουν επανειλημμένα προσπαθήσει να προωθήσουν τη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων, που θα είναι ανταγωνιστικές και σε διεθνές επίπεδο, προσφέροντας κίνητρα, κυρίως φορολογικά για τις συγχωνεύσεις.

Ωστόσο, στην ελληνική πραγματικότητα, οι συγχωνεύσεις δεν εμφανίζονται με την ίδια συχνότητα που εμφανίζονται στο εξωτερικό. Οι λόγοι που οδηγούν σε αυτό οφείλονται κυρίως σε δύο παράγοντες, στο γενικότερο οικονομικό περιβάλλον της Ελλάδας και στην κουλτούρα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Όσον αφορά το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον της Ελλάδας, αξίζει να τονίσουμε τα άκαμπτο εργασιακό καθεστώς, καθώς οι εταιρίες δύνανται να απολύσουν έως το 2% του εργατικού τους δυναμικού κάθε μήνα, με μέγιστο όριο τα τριάντα άτομα, εκτός να υπάρχει υπουργική άδεια, που πολύ σπάνια δίνεται, γεγονός που λειτουργεί ιδιαίτερα ανασταλτικά. Επιπλέον, η νομοθεσία που διέπει τις μετατροπές και συγχωνεύσεις είναι αρκετά πολύπλοκη, ενώ ταυτόχρονα έχει αρκετές ελλείψεις σε ορισμένες περιπτώσεις μετατροπών και συγχωνεύσεων.

Τέλος, η κουλτούρα των ελληνικών εταιριών, που συνίσταται στην προσκόλληση στις μικρομεσαίες οικογενειακές επιχειρήσεις, με στόχο την διατήρηση της ανεξαρτησίας τους, σε βάρος όμως της ανταγωνιστικότητας τους. Έτσι, πολλές φορές, οι ελληνικές επιχειρήσεις αποφεύγουν τις συγχωνεύσεις, προκειμένου να διατηρήσουν την αυτοτέλεια τους.

Βέβαια, δεδομένων των συνθηκών και των καταστάσεων που δημιουργούνται τόσο σε διεθνή, όσο και σε εσωτερικό επίπεδο, η συγκέντρωση των επιχειρήσεων αποτελεί αναγκαία εξέλιξη και για τις ελληνικές επιχειρήσεις, εάν επιθυμούν να παραμείνουν βιώσιμες, κερδοφόρες και ανταγωνιστικές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδρικοπούλου Έφη , «Εξαγορές και Συγχωνεύσεις στην Ελλάδα», Εκδόσεις Κέρκυρα, 2002.
- Ηλιόκαυτου Ι.Δημήτρη, «Πρακτικός Οδηγός Ανωνύμων Εταιριών», 6^η έκδοση, Αθήνα 1997.
- Κιάντου-Παμπούκη Άλκηστis, «Συγχωνεύσεις Εμπορικών Εταιριών», Θεσσαλονίκη, 1963.
- Λεβάντη Φ.Ελευθερίου, «Περί Μετατροπής και Συγχωνεύσεως επιχειρήσεων», 2^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκουλα, 1980.
- Λεοντάρη Κ.Μιλτιάδη, «Μετατροπή Συγχώνευση Διάσπαση Εταιριών», 4^η έκδοση, Εκδόσεις Πάμισος, 2002.
- Ρομπότης Γεράσιμος, « Η Στρατηγική των Συγχωνεύσεων και των Εξαγορών στον Τραπεζικό κλάδο: Η περίπτωση του Ομίλου της Alpha Bank».
- Τζωρτζάκης Κώστας και Τζωρτζάκη Αλεξία, «Οργάνωση και Διοίκηση», Εκδόσεις Rosili, 1999.
- Τότση Χρήστου, «Κώδικας Φορολογικών Κινήτρων», 7^η έκδοση, Εκδόσεις Πάμισος, 1996.
- Brigham Weston Besley, «Essentials of Managerial Finance», 11th edition, The Dryden Press, 1996.
- Depamphilis Donald, «Mergers, Acquisitions and other Restructuring Activities», 2nd edition, Academic Press, 2003.
- Galpin J.Timothy, Herndon Mark, «The Complete Guide to Mergers and Acquisitions», Jossey Bass, 2000.
- Κ.Ν.2190/20 «Περί Ανωνύμων Εταιριών».
- Ν.3190/55 «Περί Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης».
- Ν.Δ.1297/72 «Περί Παροχής Φορολογικών Κινήτρων δια την Συγχώνευσιν ή Μετατροπήν Επιχειρήσεων προς Δημιουργίαν Μεγάλων Οικονομικών Μονάδων»
- Ν.2166/93 «Κίνητρα Ανάπτυξης Επιχειρήσεων»
- Ν.2292/02 «Κίνητρα Επιχειρηματικότητας - Ανάπτυξης»
- Άρθρο 18 του Ν.3296/2004.

Μετατροπή, Συγχώνευση και Διάσπαση Επιχειρήσεων : Χρηματοοικονομική, Φορολογική, Λογιστική Διερεύνηση στο Πλαίσιο της Ελληνικής Πραγματικότητας

- Δελτίο Τύπου 1 Απριλίου 1999.
- Ιονική Τράπεζα: Όμιλος της Alpha Τράπεζας Πίστewς. Αποτελέσματα α' εξαμήνου 1999.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

- news.in.gr , «Κατά 50% αυξήθηκαν τα κέρδη της Alpha Bank το πρώτο τρίμηνο»
- www.alpha.gr, «Ιστορικά Στοιχεία»